Է. ՏԱՐԻ 2082 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ԲԱՂՈՑ 1383 – Հ. Տ. 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890 – Ն. Տ. 3 ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ 1890 – ՀԻՃՐ. 21 ՃԻՊԱՂԻԻ ԵՎԱԼԻ 1308 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԱՅԼ ՏՈՂՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ-Է ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آروه‌سنه
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	160
» » կիսամեայ	80
» » եռամսեայ	40
Գաւառաց » »	200
» » » կիսամեայ	100
Օտար երկիրներու » »	50
» » » եռամսեայ	25

Դուրս ղրկուած յայտարարութիւններու համար ինչութիւնի վրայ 6 եր. տարողութեամբ ղրկուած նամակ կամ գրութիւն 10 լարուի

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՕԼԻՍ, 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Վիւննայէ կը հեռագրուի թէ «պաշտօնական հիմ չունի այն լուր որուն նայելով առաջիկայ տարին Վիւննայի մէջ գէնինկեցութեան համաժողով մը պիտի կազմուի եղեր»։

Այս լուր զառաջինն երեւցաւ Փարիզի լրագրաց մէջ։ Շատ հաւանական է որ անհիմն լինի։ Բայց սա ստոյգ է թէ արդի սպառազինութիւնք ծանրապէս կը ճնշեն Եւրոպիոյ վրայ։ Փափաք մը կայ միահաղոյն որոշմամբ թեթեւցնելու այս անտանելի բեռ, թէև այս փափաք, քաղաքականութեան արդի վիճակին մէջ, այն բարեպաշտիկ փափաքներէ թուի լինել որք ամէն մեալու դատապարտեալ են։ Ցորչափ Ալզաս-Լոռէնի խնդիրը բաց կը թողուի, կարելի չէ որ ընդհանուր զէնինկեցութիւն կատարուի։ Առ այժմ, գոհ պէտք է մնանք որ 1890 տարին եւս խաղաղ կը փակենք, և ամէն կողմէ շռայլուող խաղաղաւէտ հաւաստեաց մէջ կը մտնենք 1891 տարին։

* *

Ֆրանսացիք կը շարունակեն համակրանք շռայլել Ռուսիոյ։ Փարիզէ կը հեռագրուի թէ դեկտ. 27ի գիշերը Ֆոլի-Պէրժէռ թատրոնին մէջ ռուս դեսպան Պ. Մօրէնհայմ եւ Տիկին Մօրէնհայմ եռանդնալից ցոյցի մը առարկայ եղան ֆրանսացի հասարակութեան կողմէ։ «Կեցցէ՛ Ռուսիա» աղաղակն յաճախ թնդացուց սրահն, և ի խնդրոյ ունկնդրաց ռուսական ազգային երգն երգուեցաւ երիցս։ Ցոյցին շարժառիթ եղաւ Իվանովեան ռուս դերասանաց խումբն, որոյ առաջին ներկայացումը դիտելու ջերմ հեւասաբբութիւն կը ցուցնէ ֆրանսացի հասարակութիւնը։

* *

Պիզմարք Իշխանի թերթն, Համբուրգեր Նաչրիչտեն, կը քննադատէ զինուորական վարչութիւնը, գանդատելով թէ Վէրտի տիւ Վէրնուայի պէս գրագէտ և գրող ռազմագէտներ զինուորական գործոն ծառայութենէ կը հրաժարեցուցուին։ Ուրիշ գրող ռազմագէտ մը, Պ. ֆոն տէր Կոլց, զինուորական պաշտօն ընդունած է Թուրքիոյ մէջ։ Վերջերս ուրիշ գերազանց զօրավար մը սահմանադրոյ բերդ մը ղրկուեցաւ, այն պիտոզութեամբ թէ լռել լաւագոյն եւս է քան գրել։ Պիզմարք Իշխանի լրագրին այս կացութենէն կը գանգատի։ որովհետեւ զինուորական դրականութիւնը կը վճանայ։ Սպայք հարկադրուած են իրենց յօդուածներն ստորագրել, որով իրենց պաշտօնակցաց հեգնութեան առարկայ կը լինին։ Գրիչ շարժող զինուորականաց ասպարէզը կ'ընդհատուի, կը դադրի։ Այս նկատմամբ Գերմանիա եւս կը մնայ Ֆրանսայէն, ուր գրիչ շարժող զինուորականք շատ աւելի են քան Գերմանիոյ մէջ։

* *

Սոֆիայի քաղաքային խորհրդոյն կողմէ ի պատիւ Ցոպրանչէի անդամոց տրուած հացկերոյթին մէջ, Ազգային ժողովոյ դեր-նախագահ Պ. Փեթքով բանախօսելով, ցոյց տուաւ թէ Ազգային ժողովոյն գործունէութիւնը մեծապէս նպաստած է երկրին ներքնապէս զօրացման։ Զինուորական թշուակաց վերաբերեալ օրէնքը մանուանեալ պուլկարական Պետութեան չէնքին մէկ նոր քարը պիտի լինի։

Կը յիշուի թէ մահմէտական երեսփոխանք ժամանակ մը ձեռնահաս մեացին Սոպրանչէի նիստերէն։ բայց վերջին նիստերուն ներկայ էին։ Պուլկար կառավարութիւնն անոնց խոստացեր է վարչական հրամանագրով աւելի կամ նուազ իրաւունք մը տալ Միւֆթիներուն՝ միջամտելու իսլամական գործին՝ ի մասին անչափահաս Մահմէտականներու, և մահմէտական երեսփոխանք գոհ մեացեր են այս զիջմամբ։

* *

Պելգիաթի ինքնօրինական Իշխանացիք Պ. Մաքարթիի կողմէ յարեցան։ Ցայտնի է թէ նոյն իսկ Տըպլինի ինքնօրինականք Պ. Փառնէլի կողմը կը մնան դեռ։

Փառնէլեան Պ. Հարինկթըն և հակափառնէլեան Պ. Ռէպպ պաշտօն ստացան միաբանութեամբ բաշխել այն նպաստի դումարները որք յատկացեալ են իրենց տուներէն և արտերէն փոտրեալ վարձակալներու։ Այս իրաւասխութիւնն նոր փորձ մը կը նկատուի հաշտութեան համար երկուստեք եղած ճիգանց, բայց տակաւին Պ. Փառնէլ յանձնառու չէ եղած գործէ քաշուիլ։

* *

Այն պահուն ուր ճափոնցի սպայք իրենց ազգային մարտանաւերով կուգան վայելել Կ. Պոլսոյ մէջ օսմանեան դերազանց ասպնջականութիւն, ի դէպ է յիշել թէ այս օրերս ճափոնի մարդահամարը կատարեցաւ, և ցոյց տուաւ թէ ճափոնի ժողովուրդը կ'աճի կը բազմապատկի տարուէ տարի և թուոյ կողմէ յառաջդիմութիւնը նիւթական, բարոյական և իմացական յառաջդիմութենէն վար չի մնար այս ծայրագոյն արեւելեան հետաքրքրաշարժ երկրին մէջ։ Հիմա ճափոնի բնակչաց թիւն է 40,072,020 հոգի։

* *

Գերմանական մի քանի կէս պաշտօնական լրագրեր կը ծանուցանեն թէ զօրաքաժնի հրամատարներուն կողմէ Պերլինի պատերազմական նախարարութեան ղրկուած տեղեկագրերուն նայելով, և գերման բանակին հետզհետէ բաշխուող բազմահարուածեան հրացանին ինչ ինչ կարեւոր թերութիւնք երեւան եկած են, որք ծանր վնասներ պատճառած են հրացանաձիգներուն։ Այս հրացաններու փոփոխում մը անհրաժեշտ դարձած է։ Կ'երեւի թէ գործածուող զէնքին չափ թերի է եղեր ընդունուած անծուխ վառօդն եւս։

* *

Նիւ Եորքէ կը հեռագրուի թէ դնդապետ Հէյնրի ի Փանրիճ վերադարձած է 700 հնդիկ գերիներով։ Զի կարծուիր որ «հնդիկ» կամ «կարմրամորթ» ցեղերու շարժումն աւելի սասկանայ, քանի որ «Մեսիան» եւ իւր մայր բռնուած գերիներուն մէջ են արդէն։

* *

Մոնթէնեգրիէյի ձեռագիրք պիտի հրատարակուին իւր սեղանեան պատկանող անձանց կողմէ, և եօթն կամ ութ հատոր պիտի կազմեն։

—«Փրկութեան Բանակին» մէջ, Յանգլիա, ծանր տագնապ մը ծագեցաւ։ Պ. Ֆրանք Սմիթ, է Խ—ը—կ—ն Առէլ- անուն գրքին ընկերական բարեկարգութեան վերաբերեալ ծրագրոյն հեղինակն, և «Զօրավար Պութի» աջ բազուկն, համաձայն չլինելով «զօրավարին» հետ, հրաժարական տուաւ ճիշդ այն պահուն երբ «Զօրավարին» մեծագոյնդ յատակագիծը կը քննադատուի իբրեւ բացարձակ միահեծան վարչութեան մը հաստատում, յորում ամէն ոք պարտի իբրեւ անսխալ պետ ճանչել զՊութ։

—Պերլինէ կը հեռագրուի թէ բոլորովին անհիմն է այն լուր իբր թէ Տքթ. Քոխ ի մտոյ իւր դեղին գաղտնիքն յերեւան պիտի հանէ եղեր։ Այս գաղտնիքին տեղեակ են միայն Պ. Ֆուլ և Պ. Լիպէրց։ Տքթ. Քոխ իւր գաղտնիքը գերման կառավարութեան ևս չպիտի յայտնէ մինչեւ որ դեղը չկատարելագործէ։

—Տքթ. Քոխ անգլ. բժիշկներու հետ բանակցութեան սկսաւ՝ Անգլիոյ մէջ բժշկական հաստատութիւն մը հիմնելու համար, ուր իւր մեթոտ ի կիր պիտի առնուի հիմնապէս։

* *

Ամերիկեան կառավարութիւնը խարդախութեանց ընդարձակ դրութիւն մը երեւան հանեց, զորս կը գործէին Քանսասի մէջ պաշտօնավարող ամերիկեան հիւպատոսներն, ի վնաս ամերիկեան գանձուն, որ այս կերպիւ աւելի քան մէկ միլիոն տոլար կորուսեր է։ Հիւպատոսական գործակալք կը վճառէին հիւպատոսէն ստորագրեալ բաց վկայագրեր, զորս ձեռք բերող վաճառականք կը գործածէին իրենց ապրանքներն յԱմերիկա մուծանելու՝ իրական արժէքէն պակաս արժէք մը նշանակելով և հետեւապէս պակաս մաքս վճարելով։

—Պերլինի պատտական քարոզիչ հակահրէական գործիչն Մթէօքէր հովիւ դեկտ. 28ին վերջին անգամ լինելով քարոզեց լուտերական մայր եկեղեցւոյն մէջ, որոյ քարոզչութենէն նաեւ հրաժարած է՝ պատտական քարոզչութենէ հրաժարման առթիւ։ Ասուն բազմութիւն կար, բայց պատտական անձնաւորութիւններէ ոչ ոք ներկայ էր։

* *

Հնդկաց Ազգային ժողովն դեկտ. 26ին իւր վեցերորդ տարեկան նստաշրջանն սկսաւ ի Կալկաթա, մասնակցութեամբ 1,000 պատուիրակաց որք չորս միլիոն ժողովուրդ կը ներկայացնեն և ի ներկայութեան աւելի քան 6,000 անձանց։

Թէև Հնդիկները Սահմանադրութիւն չունին, բայց անգլիհնդիկ օրէնք կը թոյլատրեն այսպիսի ժողովներու պարբերաբար գումարման, յորում պատուիրակներ կը խօսին հնդիկ (թէ՛ բուն հնդիկ և թէ մահմէտական) ժողովրդեան ընկերական, իմացական, տընտեսական և քաղաքային վիճակին վրայ, և որոշումներ կը քուէարկեն։

* *

ՖՐԱՆՍՈՅԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսասէր քաղաքագէտ բարեկամ մը, որոյ առաջին գրութիւնն հրատարակեցինք անցեալ օր, երկրորդ մը ղրկած է մեզ՝ զգածուելով տեղական թերթի մը մէջ հրատարակուած ուրիշ յօդուածէ մը, յորում խմբագիրը դարձեալ Ֆրանսայէ կը վերագրէ Եւրոպիոյ սպառազինութիւնները, և այս առիթով կը պարսաւէ Ֆրանսացի Ժողովրդեան միտումները։ Մեր Քրանսասէր բարեկամ այդ նոր յօդուածն առաջինէն աւելի թշնամական կը նկատէ Ֆրանսայի դէմ։

«Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ «Ալզաս-Լոռէն ըստ ինքեան մեծ արժէք չունի, թէ Ֆրանսա զայն կը պահանջէ ունայն փառաց գոհացուցման համար, Ֆրանսա միշտ փառաց հետամուտ եղեր է, իրարու յաջորդող կառավարութիւնք Ֆրանսայի այս փափաքին հնազանդելու հարկադրուեր են, Եւրոպայի արդի դժուարութեանց պատճառը կը հետեւի Ֆրանսայի ժողովրդեան փափաքանաց անծանօթ մնալէ։ Ֆրանսայի կառավարութենէն կախում ունենար նա երկրին իրական շահերը կ'ապահովէր։ պատերազմու իսկ Ալզաս-Լոռէն ետ տրուի, յայտնի չէ թէ Ֆրանսա պիտի շտանայ սով։ Յայտնի չէ թէ անուհետեւ նորանոր պատերազմաց դուռ չբացուի։ խաղաղութեամբ իսկ ետ տրուին այս գաւառներ՝ ժամանակ մը միայն Ֆրանսա գոհ կրնայ լինել։ հաւանական չէ որ Ֆրանսա պատերազմաց յաջողի այս ձեռնարկի մէջ։ Ֆրանսա Եւրոպայէն դուրս որոնէ փոխարէն Ալզաս-Լոռէնի կորստեան, և թէ Ֆրանսայի նախարարք եւս այսպէս կը խորհին, ուստի պէտք է որ Ֆրանսա շատանայ Քոնկորդով որ իրեն տրուեցաւ,» ելն։

Ալզաս և Լոռէն Ֆրանսայի ամենէն ճոխ և բերրի գաւառներն էին։ այս երկու գաւառներու բնակիչներն Ֆրանսայի համար ազնիւ զանձ էին՝ իրենց գիտութեամբք, աշխատասիրութեամբ, բարոյական զօրութեամբ, արուեստագիտութեամբ, հարստութեամբ և քաջութեամբ։ Ալզաս-Լոռէն մի դարէ աւելի այնքան սերտ մասնակցութիւն ունեցած է Ֆրանսայի պատմական գլխաւոր անցից որ եղաւ իրը անբաժանելի անդամ մը, այնպէս որ նորա անջատումը Ֆրանսայի անդամանելի վէրք մը տուաւ, ուստից արիւն կը հոսէ անդադար։ Այս վիճակի մէջ ի՞նչպէս կարելի է հաստատել թէ Ալզաս-Լոռէն մեծ արժէք չունի և թէ Ֆրանսա պարտի մոռնալ զայն։ Միթէ դայս կարծէին ու գրելը քաղաքական սխալ մը գործել չէ՞։ Մեք միտք չունինք քննադատել պատերազմի հետեւանքներ։ բայց խնդարհարար կը կարծենք թէ լաւ կը լիներ եթէ 1870ին այս գաւառներ Ֆրանսայէն չառնուէին, թէ ի փոխարէն 10 միլիառ պահանջուելը փոխանակ 5 միլիառի, և թէ Գերմանիա խաղաղութեան և բարեկամութեան դաշինք կնքեր Ֆրանսայի նոր կառավարութեան հետ, պարզանք զոր Թիւրը, Ժիւլ Ֆաւրը և Կամպէթթա իսկ պատրաստ էին սիրով ընդունել։

Նախորդ յօդուածով արդէն ըսինք թէ վերոյիշեալ բարեմտութիւններէն զատ Ալզաս-Լոռէն բնական պատուար էր Ֆրանսայի համար։ Այս պատուարի բարձմամբ Ֆրանսայի հիւսիսային-արեւելեան կողքը միշտ բաց է թշնամւոյն։ ահա այս պատճառաւ է աւելի, զինուորական տեսակէտով, որ այն երկու գաւառաց կորուստը ծանրակշիռ եղած է Ֆրանսայի համար։

Ուստի պարզապէս «Ոչ» քաջալերելու համար չէ որ Ֆրանսա կը փափաքի դարձեալ ստանալ զՍլզաս-Լոռէն։

Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի ժողովուրդը իւր փառաց զոհեր է իւր իրական շահերն և վրդովիր է Եւրոպիոյ խաղաղութիւնը։ Ֆրանսացի ժողովուրդն առանձնական զգացմանց տէր է։ ուստի միշտ դանուեր է գովելի ձեռնարկներու մէջ, կամ պաշտպաներ է ինքզինք՝ յարձակող թշնամեաց դէմ։

Ցայտնի է որ 1789էն յետոյ տեղի ունեցող արիւնարբու պատերազմները Ֆրանսայի չեն կրնար վերագրուիլ։ զի հարկ եղաւ մարանչիլ ամբողջ Եւրոպիոյ դէմ որ յարձակեր էր իւր վրայ։ Միթէ Խաղիա կրնա՞յ մեղադրել զՖրանսա իւր միտքեան ձեռնարկին զինու զօրութեամբ օգնելուն համար։ Միթէ Օսմանեան Տէրութիւնն երբեմն դադրեցաւ՝ Ֆրանսայի 1855-56ին իրեն մատուցեալ նպաստին համար։ Այս պատերազմէն զի բոպա վրդովելու նպատակաւ չեղած լինելն ամէն քաղաքագէտ կը խոստովանի։ Բայց կարելի՞է Մեծին Նափոլէոնի բրած պատերազմն իր Ֆրանսայի ժողովրդեան կամաց կարելի՞ եր վերագրել, թէեւ այն ժամանակի խորհրդարանք հաւանած լինին։ Այլ, ֆրանսական ազգը պատերազմէ չի խորշիր, բայց զէն ի ձեռն կ'սանու արդար դատի մը պաշտպանութեան և ոչ թէ ուրիշ կառավարութեանց իրաւունքները բռնաբարելու համար։

* *

Եթէ Ֆրանսայի ժողովուրդը սակաւ մի փոփոխամտութիւն ցոյց տուեր է, այն փոփոխութիւնք կը պատանին միայն իւր ներքին գործոց, և վերաբերութիւն չունին արտաքին քաղաքականութեան հետ։ Այս վիճակն ալ անհետացաւ 1870էն ի վեր ու կառավարութիւնն օր ըստ օրէ հաստատացաւ։ Հակառակ կուսակցութիւնք հետզհետէ տկարանալով, կառավարութեան գործին կը նպաստեն հարենասիրութեամբ։ Տասն եւ ինն տարիէ ի վեր Ֆրանսայի ներքին վիճակը բարւոքեցաւ տակաւ, նոր վարչութեան երկերը սովորեցաւ, կառավարութեան ամրապնդմամբ վստահութիւնը վերադարձաւ, տնկարդութեանց զարգացումը Ֆրանսան յայտնեց աշխարհի թէ կառավարութիւնը զրաւոր է բարոյական ու նիւթական կերպով։ Հուսկ ուրեմն արժանացաւ իմաստութեամբ ոն վիճակին զոր թիւրը խոստացած էր երեսի։ Ժողովին մէջ ըսելով ... si vous êtes sages։

Յօդուածագիրը կը յաւելու թէ յայտնի չեն Ֆրանսայի ժողովրդեան միտումներն, ուստի Եւրոպա մոռանայ է։

Վերոյիշեալ ասացուածներէ յայտնի է թէ Ֆրանսական ազգը կը փափագի որ արդի կառավարութիւնը խաղաղութիւնը միանշնաւորէ, զի խաղաղութեամբ միայն այն վարչութիւն կրնայ ամրապնդիլ, եւ զօրաւոր լինի նաեւ Ֆրանսայէ դուրս, որպէս զի իւր իրաւունքներ յարգուին։ Զենք կարծեր թէ այս օրինաւոր փափաքներ զեւրոպա վրդովիլու պատճառներ լինին։

Պէտք չէ կարծել թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը և ժողովուրդն համաձայն չեն այս խորհրդոց վրայ։ Ուստի անհիմն է պնդել որ եթէ նախարարաց մեաք՝ երկրին իրական շահերը կ'ապահովէին։ Ֆրանսայի նախարարք երկրին ներքին և արտաքին շահերն ապահովել ջանացեր են և յաջողեր են մինչեւ ցարդ։ Անոր ապացոյց է այն գովելի և նախանձելի համաձայնութիւն որ կը տիրէ այժմ նախարարաց, երեսփոխանաց և ծերակոյտի ժողովներուն մէջ։

Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ պատերազմ իսկ Ֆրանսա յաջողի ստանալ վերստին զՍլզաս-Լոռէն՝ միամտութիւն կը լինի կարծել թէ Ֆրանսա գոհ լինի և նորանոր պատերազմաց չձեռնարկէ։ Ենթադրութեանց դէմ վիճել անօգուտ է։ սակայն ըսենք սպասի թէ Ֆրանսա Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն ա՛ն իցէ կերպիւ վրդովելու դիտաւորութիւն չունենալով, եթէ խաղաղութեամբ և կամ պատերազմաւ դարձեալ ստանայ զՍլզաս-Լոռէն, անոր պատերազմաց ձեռնարկելու պէտքը պիտի չդգայ, արտաքուստ յարձակման երկիւղ չունենալով, և խաղաղութեամբ իւր ընտրած կառավարութիւնն արմատանալու հարկին մէջ գտնուելով։ Եթէ այս ենթադրութիւն համարուի, յօդուածագրին ալ բրածը նոյնպէս է, և անհիմն ենթադրութիւն կրնայ համարուիլ, մինչդեռ մեր ենթադրութիւն Ֆրանսայի կենսական շահուց վրայ հիմնեալ է։

Յօդուածագիրը չի կարծեր թէ Ֆրանսա կարող լինի պատերազմաւ վերստին զՍլզաս-Լոռէն։ Մեք չունինք՝ իրեն պէս՝ մարգարէական հոգի։ Ֆրանսայի առաջուընէ յա՛ս աւելի զրաւոր լինելը դիտենք։ և այսչափով կը շատանանք։

Ուստի, Ֆրանսա չի կրնար Եւրոպայէ դուրս բրած աշխարհակալութիւններն ի կշիռ դնել Ալզաս-Լոռէնի կորստեան

—)(115)(—

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻՔԻ

ԷՄԻԼ ՈՒԹՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՅՈՆ ԵՐԿՈՐԴ

ԹՆԱՄԻՆ

—Ուրեմն չա՞տ կը սիրես այդ երիտասարդը։

Գիլսու չարժուռմով մը պատասխանեց աղջիկը։

Վայրկեան մը լռութիւն տիրեց։

—Հայր իմ, ըսաւ Օռօռ խեղդուկ ձայնով մը, կ'ուզէի գիտնալ թէ ո՞վ է իր թեւը մոռնող այն աղջիկը։

—Ազգականներէն մէկը, հաւանաբար։

Տրտմօրէն գլուխը թօթուեց աղջիկը։

—Դաստիարակուհիս ալ այնպէս ըսաւ, բայց ո՛չ, ես վստահ եմ որ ազգական մը չէ։ Հայր իմ, իր կի՛նն է անիկա։

—Կը սխալիս, Օռօռ, Ատուիէն ամուսնացած չէ։

—Ապահո՞վ ես, հայր իմ։

—Կ'երդնում։

—Ա՜հ, ա՜հ, բրաւ, ուժով շունչ մը առնելով։

—Օռօռ, յարեց կոմսը, նախանձո՞տ ես։

—Չեմ գիտեր, բայց բան մը կը զգամ հոս, սրտիս մէջ, բան մը որ կ'այրէ զիս և կը խեղդէ։

—Օռօռ, սիրելի աղջիկս, մտիկ ըրէ, պէտք չէ որ ենթադրութիւն մը ընես, և երբ քեզ նեղութիւն տուող գաղափարներ գան միտքդ, մէկդի ըրէ զանոնք։

—Չեմ կրնար։

—Պիտի կրնաս եթէ կամք ունենաս։ Մտիկ ըրէ, թէ որ խօսք տաս որ ամէն ջանք պիտի ընես այսօր քու առջի զուարթութիւնդ նորէն գտնելու, ես ալ խօսք կուտամ քեզ որ քիչ ատենէն Ատուիէնը պիտի տեսնես և պիտի կրնաս վայրկեան մը խօսիլ անոր հետ։

Մանկամարդ աղջկան դէմքը յանկարծ պայծառացաւ և իր մեծ աչքերը շողացին։

—Օ՜հ, հա՛յր իմ, հա՛յր իմ, ըսաւ։

Եւ հեծկլտալով՝ իր սիրուն խարտեաշ գլուխը Դրաւ կոմսին գիրկը։ Նա ալ թեւերուն մէջ առաւ զայն և սրտին վրայ ուժով մը սեղմեց։

ԻԳ

ԵՐԿՈՒՈՒԹ ՄԸ

Հետեւեալ օրը, Լաֆէրի կոմսը ժամը երկուքին իր աղջկանը տունն եկաւ։ Երկարօրէն խօսելէ եաքը տիկին Տրլօռմին հետ, Օռօռը կանչել տուաւ։

—Կը տեսնես, ըսաւ աղջիկը, խօսքս բռնեցի, զուարթ եմ այսօր։

Արդարեւ զուարթ երեւոյթ մը ունէր, բայց կոմսը դիւրաւ նշմարեց որ կեղծ զուարթութիւն մըն էր իր ունեցածը։

—Ես ալ, պատասխանեց հայրը, կուգամ իմացնել քեզ թէ իմ խօսքս բռնել ջանացի։ Նոյն իսկ այսօր այս գիշեր, առաջին մուտքդ պիտի ընես ընկերութեան մէջ։ Պիտի գտնուիս փառաւորապէս լուսաւորուած մեծ սալօնի մը մէջ, բազմաթիւ մարդոց ու սիրուն կանանց մէջտեղը։ Բայց մի՛ վախնար, աղջիկս, Մոնբէռէյի մարգիզուհին պիտի ընդունի զքեզ իր աղջիկն պէս, և դու ամէնէն նուազ սիրունն ու գեղեցիկը պիտի չլլաս հոն գալիք աղջկանց ու կանանց մէջ։ Պիտի նուագեն, պիտի երգեն ու պիտի պարեն։ Թերեւս քեզի խնդրեն որ ռօմանս մը երգես։

—Օ՜հ, չեմ համարձակիր։

—Պիտի փորձես, հաճելի ըլլայու համար Մոնբէռռէյի մարգիզուհւոյն։ Այն երեւոյթներուն մէջ զոր մարգիզուհին հրաւիրած է երեկոյթին, Պ. Ատուիէն ալ պիտի գտնուի։

Մանկամարդ աղջիկը շափազանց կարմրեցաւ։

—Տիկին տը Մոնբէռռէ կը ճանչնայ զայն, ըսաւ։

—Բնականաբար։ Սակայն բաւական ատենէ ի վեր չէր տեսներ զայն։ Իմ խնդրանքս, երբէկ գիշեր հրաւիրագիր մը ղրկեց որուն չկրնար չպատասխանել։

Օռօռ ձեռքերը արտին վրայ բռնեց կարծես անոր ուժգին արագիւնները կեցուցնելու համար։

—Ի՞նչպէս պիտի հագուիմ։

—Այդ մասին խօսեցայ մօրդ հետ, պատասխանեց կոմսը։ որոշեցինք որ այս գիշեր ճիշդ այնպէս պիտի հագուիս ինչպէս Օրէանին գիշերը։

—Տիկին Տիւռան ըսաւ ինձ թէ շատ աղուոր եղած էի։

—Այս գիշեր հիանալի պիտի ըլլաս։ Հիմա, աղջիկս, քանի մը պատուէրներ պիտի տամ քեզ զոր պիտի շմոռնաս։ Այս միջոցին քու ապագայդ էւ քու երջանկութիւնդ փոխանդի մէջ են։ Կը սիրես Ատուիէնը։ ։ ։ ըսի քեզ եւ կը կրկնեմ, ամուսնիդ պիտի ըլլայ։ Բայց պէտք է, լաւ մտիկ ըրէ ըսածս, պէտք է որ նա սիրէ զքեզ ինչպէս որ կ'արժէ զքեզ սիրել։ պէտք է վերջապէս որ բոլորովին արժանի ըլլայ քեզ։ Այն օրն ուր պիտի ըսեմ իրեն՝ «Ազիկիկ կուտամ ձեզ», կ'ուզեմ քու երջանկութեանդ բոլոր ապահովութիւնն ունենալ։ Այդ ապահովութիւնները, սիրելիդ իմ Օռօռ, հիմա չունիմ տակաւին, եւ ասոր համար է որ պէտք է քիչ մը սպասես։

«Առաջուց չեմ կրնար գիտնալ թէ ի՞նչ պիտի անցնի այս գիշեր տիկին տը Մոնբէռռէյի տունը, բայց Ատուիէն պիտի ճանչնայ զքեզ եւ քեզ հետ պիտի խօսի Է՞հ, Օռօռ, ահաւասիկ հօրդ պատուէրները, կամ եթէ նախաձեռար կը համարիս, հրամանները։ Ատուիէնը չճանչնալ պիտի ձեւացնես։ ինչ որ ալ ըսէ, զարմանք պիտի յայտնես եւ չհասկնալու պէս պիտի ընես։ Կ'ուզեմ, կը հասկնա՞ս, կ'ուզեմ որ չգիտնայ վստահօրէն թէ Քօրարլիէռի մէջ իր տեսած աղջիկն ես դուն։ Հասկցա՞ր։

—Այո, հայր իմ, պատասխանեց Օռօռ, բայց ինչո՞ւ համար, ինչո՞ւ համար։

—Օռօռ, քեզի ասիկա կը պահանջեմ այնպէս պատճառներու համար զորս չեմ կրնար իմացնել քեզ։ Հարցուցմ մի՛ ընար ինձ, քանի որ չեմ կրնար պատասխանել։ կուրօրէն հնազանդէ քու հօրդ։ Գիտեմ որ քեզի պահանջածս դժուար բան է և շատ ծանր քեզ համար։ Պէտք պիտի ունենաս մեծ զօրութեան մը որպէս զի ինքզինքդ չմատնես։ Բայց այդ զօրութիւնը պիտի ունենաս, պէտք է որ ունենաս։ Նորէն կ'ըսեմ, աղջիկս, ինդիրք քու երջանկութեանդ, քու ապագայիդ վրայ է։ երկուքն ալ վտանգի մի՛ ենթարկեր։

—Հայր իմ, պիտի ընեմ ինչ որ կ'ուզէք, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը։

—Շատ լաւ, զաւակս, շատ լաւ։ Ուրեմն պէտք եղած ուժը վրադ կը զգաս։

—Հայր իմ պատասխանեց նա, քու վրադ պիտի մտածեմ։

Կոմսը գրկեց զայն եւ յուզմամբ համբուրեց։

—Իմ արիւնս է, ըսաւ, որ քու երակներուդ մէջ կը հոսի։

Վայրկեան մը լռութենէ եաքը, շարունակեց։

—Վաղը կանուխ հոս պիտի գամ, եւ պիտի պատմես ինձ ինչ որ պատահի։ պէտք ունիմ գիտնալու։

Ժամը տասը կը զարնէր երբ տիկին Տրլօռմի քարէն Մոնբէռռէ տպարանին բակը մտաւ, որուն բոլոր պատուհանները փառաւորապէս լուսաւորուած էին։ Տիկին Տրլօռմ եւ Օռօռ կառքէն վար իջան եւ վեր ելան մարմարէ մեծ սանդուղքն որ գորգով մը ծածկուած եւ ծաղիկներով զարդարուած էր։ Մուտն ընդարձակ քառակուսի սենեակ մը ուր երկու անխօս սպասաւորներ, սեւ հագուստով եւ ճերմակ փողկապով, իրենց մուշտակներն հանեցին։ Երկու ուրիշ սպասաւորներ կը կենային, անշարժ եւ ծանրաքէմ, սրահին դրան երկու կողմը։

Տիկին Տրլօռմ բաւ իր անունը։ Մին այն սպասաւորներէն որք բարապանի պաշտօն կը կատարէին, դուռը կռնակի վրայ բացաւ եւ հնչուն ձայնով մը ծանոյց։

—Տիկին և Օրիորդ Տրլօռմ։

Մուտն ներս հարիւրէ աւելի անձերու նայուածքներն իրենց վրայ դարձնելով, լցուցած այն լուսոյ կոչակներէն որք կ'իյնային բազմաթիւ ճրագներէն և ամէն կողմ չողշողացող պատուական քարերու փայլիւններէն։

Իսկոյն, մարգիզուհին բաժնուեցաւ այն խմբակէն որոնց հետ կը խօսակցէր, եւ փութով յառաջացաւ դէպ ի տիկին Տրլօռմ եւ Օռօռ։

Միեւնոյն ատեն, սալօնին անդիի ծայրը, երիտասարդ մը նստած տեղէն վեր ցատքեց կարծես զսպանակէ մը մղուած։ Վէռվիլի մարգիզն էր։

Ինչպէս Օրեռային մէջ, նոյնպէս եւ հոն հիացման չչուկ մը ելաւ։

(Շարունակելի)

հետ. անօգուտ փառաց համար չէ որ կը փափագի վերստանալ զայն։ Ֆրանսացի ժողովրդեան միտումներն յայտնի են, և գերբոպա չեն կրնար մոռանալ ընել. թէ՛ ազգն և թէ կառավարութիւնն յայսմ մասի համաձայն են, և կարծենք երախտագէտ չեն կրնար լինել յօդուածագրին շնորհելուն համար զԲոնկօ ի փոխարէն Ալ. զաս-Լոռէնի։»

ՊԱԼԲԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԻՆ

Պելկրատի Զինուորական Լրագիրը կը բաղդատէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ բանակները. կ'ըսէ թէ Պուլկարիա ունի 36,200 զօրք, որոց 1,790ն սպայք, մինչ Սերպիա ունի 21,200 զօրք միայն, 1,011 սպայներով։ Պուլկարիա իւր բանակին համար տարին 23,200,000 ֆրանք ծախք կ'ընէ, մինչ Սերպիա 9,800,000 ֆրանք միայն կը ծախսէ իւր բանակին համար։ Արժատական լրագիր մը, այս թուանշանները ցաւի սիրտ արձանագրելով, կը պահանջէ որ Պելկրատի մէջ Հայրապետանի մը հաստատման յատկացեալ մեծաքանակ դրամը գործածուի նոր զօրանոցներ շինելու և բաղմաթիւ թնդանօթներ դնելու։

Վիեննայի լրագիրք ցաւ կը յայտնեն այս լեզուին համար։ «Սերպիա, կ'ըսեն, գաղնագրերով պաշտպանեալ է ամեն յարձակմանց դէմ, և եթէ ներքին ողբալի ղժտութիւններով չյոգուի, պատերազմի պէտք չունենար երբեք»։

ԻՏԱԼԻԱ

Գ. Քրիսպի հրամաններ տուաւ փութացնելու կաթոլիկ միաբանութեանց և բարեգործական հաստատութեանց կալուածներուն հայտագրութիւնը։ Պէտք եղած ցուցակները չմուելուն պէս, պիտի նշանակուի այս կալուածոց եւ չարժուն ստացուածոց արժէքն, և ի վաճառ պիտի հանուին, ըստ իտալական Խորհրդարանէն քուէարկեալ վերջին օրէնքին, որ աշխարհականացուցած է միաբանութեանց և բարեգործական հաստատութեանց չարժուն եւ անշարժ ստացուածոց մատակարարութիւնը։

—Լոնտոնի իտալական դեսպան Թորնիելլի կոմս Հռոմ դնաց, ափրիկեան խնդրոց վրայ Անգլիոյ և Իտալիոյ կառավարութեանց միջեւ կատարուող բանակցութեանց առթիւ, որք փութոյ այնդութեամբ յառաջ կը տարուին և ի մօտոյ դաշնադրոյ մը կնքման պիտի յանգին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական ժողովն, յառաջիկայ տօնական օրերու պատճառաւ, դադրեցուցած է իւր նիստերն։

Թիֆլիզի լրագրաց մէջ կը կարդանք.

Լսում ենք որ Թիֆլիսի հայ քահանաները ներկայացուցած են թեմիս առաջնորդին՝ քաղաքիս հայ հոգեւորականութեան ապահովութեան արիզի կանոնագրութիւնը, խնդրելով որ առաջնորդն իր կողմից առաջարկէ այդ կանոնագրութիւնը Էջմիածնի սինոդի հաստատութեանը։ Այդ արկղում, ինչպէս յայտնի է, նախկին առաջնորդն օրով մի պատկառելի գումար կար։ Հետաքրքիր է իմանալ թէ այն ժամանակից յետոյ գումարի վրայ որքան է աւելացել։

—Տէրութեան կարգադրութեամբ, արեւելեան լեզուների աւագ դրաքննիչ Սալօմոն խան Մելիք-Մերաքովը արձակուած է իր պաշտօնից։

—Էջմիածնապատկան կալուածների կառավարիչ և Թիֆլիսի կոնսիստորիայի նախանդամ արժ. հայր Ներսէսեանին նշանակուած է Ախալցխայի յաջորդ։

Պաղտատէն նոր-եմբեր 1 թուականաւ հետեւեալը կը գրեն մեզ.

Թուէս քսան օրի չափ յառաջ քաղաքէս մեկնեցաւ Պ. Միքայէլ Տէր Աւետիսեան, Պաղտատու հայկական կրթարանի օգնական դասատուն, որ Պարսկի և Կարմիր ծովու ճանապարհաւ կուգայ ի Մայրաքաղաքդ, պէտք եղած քննութիւնն անցընելէ յետոյ Սրմաշու գարեվանուց աշակերտելու համար։

Ցիշեալը, բնիկ Սղերդցի, աշակերտած է գառաջինն Սղերդու Միացեալ Ընկերութեանց վարժարանին, բայց իւր հօր Տէր Աւետիս քահանայի և Պաղտատ վիճակաւորուելուն պատճառաւ ինքն ալ թերուս մեկնած է անտի եւ եկած է աշակերտիլ Պաղտատու Հայկական կրթարանին, ուր երկու տարիէն իւր ուսմանց ընթացքը լրացնելով կոչուած է դասատուութեան պաշտօնի, ընդ ուսումնապետութեամբ Միհրան էֆ. Սվաճեանի։

Պ. Միքայէլ իւր պաշտօնավարութեանմէջ անխոնջ աշխատասիրութիւն ցուցած է, խղճի մտօք ջանալով ի յառաջդիմութիւն իւր աշակերտաց, նաեւ եկեղեցւոյ պայծառութեան աշխատած է անընդհատ դպրատեղիով եկեղեցւոյ մէջ յորուց դըպիրք կանոնաւոր ձայնաւորութեան դասատացած չլինելով չեն կրցած լինիլ շարժուիլ ժողովուրդն հրապուրելու յանախել եկեղեցի։ Դարձեալ Ազգանպատն օրիորդաց վարժարանի բացման ձեռնարկողներէն մին եղած և այնտեղ դասախօսած է մինչև իւր մեկնելու օրն, բոլորովին ձրիաբար և կատարեալ անձնուիրութեամբ։

Աչքի առջեւ ունենալով այս ամենը կրնանք առանց վարանելու ըսել թէ Պաղտատի ազգայինք կարեւոր կորուստ մը կ'ընեն մեկնմամբ յիշեալ երիտասարդին որոյ աշխատութեանց արդիւնքը վայելած են բաւական ժամանակ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԼԷԱՄԼԸՔԸ

Վեհ. Սուլթանն երէկ հանդիսաւոր կերպիւ Համիտիէ մզիթէն դնաց, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Սէլամլըքի հանդէսը տեսնելու եկած էին սերպիական դեսպանը, առաջին թարգմանն, ու դինուորական կցորդը, Թէհրանի ամերիկեան դեսպանը, մայրաքաղաքիս ամերիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանը, դերմանական դեսպանատան դինուորական կցորդը, Սոֆիայի ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսն և քսանի մօտ ֆրանսացի, դերմանացի ու ամերիկացի զբօսաշրջիկներ։

Սէլամլըքի հանդէսին ներկայ գտնուեցան նաեւ Էրզրում մարտանաւու նաւաբեկութենէն ազատեալ սպայք ու նաւաստիք, որք արժանացան Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

«ԷՐԹՈՂՐՈՒԼ»Ի ՆԱՒԱԲԵԿԵԱԼՔ

Էրզրում-ի նաւաբեկութենէն ազատեալ սպայք իրենց տուները կը դըտնուին, իսկ նաւաստիք Տոլմա Պաղչէի պալատան մէկ մասին մէջ փոխադրուած են, ուր հանգիստ կ'առնուն։ Սպայք և նաւաստիք այս օրերս կայս. պալատ պիտի հրաւիրուին ուր հացկերոյթ մը պիտի տրուի անոնց։

* *

Այս սպայք և նաւաստիք, Էրզրում-ի ընկերէն յետոյ թէեւ չեն կրցած եռքհամա երթալ, սակայն ճարտնի վեհապետին հրամանաւ, ասոնց լուսանկարներն հանուած են ի Քոպէ և իրեն ներկայացուած։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՔ

Ըստ տեղեկութեանց Հէրէքէի, ձեռնհաս իշխանութիւնը քննութիւններ կը կատարէ հասկնալու համար թէ մայրաքաղաքիս փաստաբաններէն որո՞նք արտօնեալ են պատժական գործոց մէջ եւս փաստաբանութիւն ընելու։

ՎԱԳԴ ԿԱԼՈՒԱԾՔ

Թարէէ կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռը նկատողութեան առած է ծրագիր մը, որ կ'առաջարկէ Թէլլէ Իռնէէի դրութեամբ կալուածոց ժառանգման գիւրացումն տարածել վագֆ կալուածոց վրայ, որ կառավարական տեսակէտով մեծապէս օգտակար կրնայ լինել՝ նպաստելով Վագֆ կալուածոց բարգաւաճման, կանոնաւորման եւ հրդեհէն դէմ պաշտպանութեան։

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒՔ

Ճարոնական երկու մարտանաւք Հէյէէ և ԲէՀՀ նախընթաց դիշեր ժամ 10ին Եէնիքաքուի բացերը ժամանեցին, սակայն մշուշին պատճառաւ ելեկէ ժամ 7ին կրցան նաւահանգիստ մտնել, առաջնորդութեամբ կայս. Թարէ-ջոգենաւին, և Սայը Բազարի առջեւ երկաթ նետեցին։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ կայս. թիկնապահ Բիզա ու Ահմէտ Ալի փաշաները ջոգենմակոյկով անմիջապէս այդ մարտանաւերը դնացին և յանուն Վեհ. Սուլթանին բարի գալուստ մաղթելով հրամանատարաց ու սպայից, հաղորդեցին Ն. Վեհափառութեան կայս. բարեւները։

Ճարոնցի հրամանատարք ու սպայք յետոյ յատուկ շոգեմակոյկներով ցամաք հանուեցան և առաջնորդուեցան Տոլմա Պաղչէի պալատան մէկ մասն, որ իրենց բնակութեանը յատկացուած է։

Ճարոնցի հիւրերն այսօր հանդիսաւոր կերպիւ կայս. պալատ երթալով Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը պիտի ունենան և երեկոյին ներկայ պիտի գտնուին կայս. պալատան մէջ ի պատիւ իրենց տրուելիք հացկերոյթի մը։

* *

Ճարոնական մարտանաւերէ մին Հէյէէ կը գտնուի ընդ հրամանատարութեամբ Թանաքա անուն գնդապետի մը և ունի մեծ տրամադրութիւն դրուելու համար։ Միւսը ԲէՀՀ կը գտնուի ընդ հրամանատարութեամբ Խատաքա անուն հաղորդապետի մը և ունի մեծ տրամագծով ութ թնդանօթ և 339 նաւաստիներ։ Այս երկու մարտանաւք, մեծ թնդանօթներէ զատ, սպառազինեալ են նորաէնֆիլտի թնդանօթներով ու թորքիտօներով։ Երկու մարտանաւք ելեկտրական լոյսերով կը լուսաւորուին և մեքենաները ժամը 17-18 մղոն արագութիւն տալու ոյժ ունին։

Մարտանաւերու սպայք ու նաւաստիք անդիմերէն կը խօսին։ Բանկ մարտանաւուն մէջ կայ ճարոնական ՃԷՀ Շէյէ լրագրոյ խմբագրին, որ թուրքերէն խօսած է թուրք լրագիրներէ միոյն ներկայացուցչին հետ։

ԴԱՏԱՍՏԱՆ ՀԱՑ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱՑ

Իբրեւ յեղափոխական մանախմբին անդամ ամբաստանեալ գրավաճառ Ալիքսանիք ու ընկերաց դատն այսօր տեղի պիտի ունենայ Եղեռնադատ ատենին առջեւ։

Այս դատ թէեւ նախընթաց օր տեղի պիտի ունենար, սակայն նախագահ Վասֆի էֆէնտի դատական պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովին ներկայ գտնուած ըլլալով, յետաձգուած է։

ՕՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսերէն լրագիրք հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն յունական գործոց վրայ։

Կայս. կառավարութեան կողմէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին ուղղուած վերջին պատասխանին բնաւիրը չենք կրնար հրատարակել, բայց կրնանք քանի մը ծանօթութիւններ տալ անոր պարունակութեան մասին։

Ամեն այն առկախ խնդիրներ որոց վրայ կարծեաց փոխանակութիւնք եղած են ուղղակի կայս. պալատն ու Բ. Դրան և Պատրիարքարանին ու խառն ժողովոյն միջև, բացորոշ և յստակ կերպով կարգադրուած են։

Կտակաց դժուարին խնդիրը կարգադրուած է նմանապէս կառավարութեան կողմէ որ միակ կէտի մը վերայ վերապահում կ'ընէ, որ օրինաւոր կը թուի մեզ։ — Ցոյնք կրնան ապատօրէն կտակել և կտակային ինչ ինչ տրամադրութիւնք Պատրիարքարանի իրաւասութեան կը պատկանին։ Բայց եթէ յոյն կտակարար մը օտարազգիի մը կտակէ իւր ինչքը և կամ այդ օտարահպատակը բաժին պահանջէ վագֆի կամ այլ օր և է տեսակ ստացուածքէ, այդ պարագային մէջ վէճի առարկայ եղած խնդիրը չ'կրնար Պատրիարքարանի առջեւ կարգադրուելիք վերջնապէս, այլ կայս. կառավարութեան քաղաքային դատարանաց իրաւասութեան կը պատկանի։

Միակ վերապահումն է այս զոր կընէ Բ. Դուռն, եւ այս պարագային ալ Պատրիարքարանն իրաւասութիւն պիտի ունենայ խնդիրը պետական դատարանաց ենթարկելէ առաջ, Բ. Դրան առջեւ լուսաբանել, տեսութեանց փոխանակութիւն մը ընելով։

Դպրոցներու խնդիրը որ նոյնպէս դժուարութիւն կը յարուցանէր, լուծուած է։ Պատրիարքարանը միակ ձեռնհաս մարմինն է պատրաստելու համար դպրոցներու ծրագիրը որ պարզապէս պետական քննչի մը պիտի ներկայացուի։

Սինոդն և քաղաքական ժողովն իրենց հինգշաբթի աւուր նստին մէջ բան մը չ'որոշեցին, նիսան յետաձգելով այսօրուան (երէկ, ուրբաթ) խնդրելով Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքէն որ անձամբ նախագահէ այդ նըստին։ (Մէնիւէօ)

* *

Դատական և կրօնական գործոց նախարար Վահիտ Բիզա փաշա չորեքշաբթի օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանին հաղորդեց Եպարքոսական Թեղքէրէն ի պատասխանի Ցունաց Ամեն. Պատրիարքի վերջին Թագրիրին։ Պատրիարքարանի կրկին ժողովք հինգշաբթի օրն ի նիստ գումարուելով, տեղեկացան այդ պաշտօնագրոյ պարունակութեան։

Պատրիարքարանը կը յայտարարէ թէ առանձնայնորհմանց վերաբերեալ հինգ կէտերէն չորսին տրուած պատասխանէն գոհ է, իսկ հինգերորդին վրայ կայս. կառավարութեան հետ տակաւին բանակցելու պէտք կ'ունենայ։ Կը լսենք թէ, սպասելով այդ բանակցութեանց կատարման, խառն ժողովն այն կարծիքէն է թէ Պատրիարքը պարտի առ ժամապէս վերստանձնել իւր պաշտօնն և եկեղեցիները բանալ տալ յառաջիկայ տօներուն համար։ Ն. Սրբազնութիւնն այս որոշման համակերպել տալու համար խառն ժողովոյ կողմէ կարգեալ պատգամաւորութիւն մը այս առաւօտ (երէկ, ուրբաթ) մաքրիդիլդ դնաց։ (Լ. Հերալտ)

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Էսկի-Շէհրէն քանի մը քիլոմեթր հեռաւորութեամբ Պէյլիք-Ախիր կոչուած տեղէն հետեւեալը կը հաղորդուի Սպ-մոդ-ու լրագրոյն։

Թումբ մը զինեալ անձեր, երկու օտարազգիներու թելադրմամբ, վերջերս խուժելով երկաթուղւոյ այս բաժնինչնչութեանձեռնարկու Պ. Քօրուկալի գործարանէն ներս, բէժվոլվեր ի ձեռին՝ հարկադրեցին Պ. Քօրուկան եւ իւր պաշտօնեաները դուրս ելելէ յետոյ, չարագործք տիրեցին ամէն բանի, գործարանին մէջ հաստատուելով իբր բացարձակ տէր։

Այս մարդիկ մինչեւ իսկ սպառնացան Ընկերութեան պաշտօնէից որք դէպ ի Էսկի-Շէհէր երթալու հարկին մէջ գտնուեցան։

Էնկիւրիի Վսեմ. կուսակալն ազդու միջոցներ ձեռք առած է զանոնք զսպելու համար։

—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ կարգեալ յանձնաժողովն, որուն կը նախագահէ Խալրի պէյ, երէկ առաւօտ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Նիկոմիդիա, քննելու համար Ատաբազարէն մինչեւ Լէֆքէ շինուած երկաթուղւոյ նոր գիծը։

Այս երկրորդ գիծն, որոյ բացումը մէկ քանի օրէն տեղի պիտի ունենայ, 63 քիլոմեթր երկայնութիւն ունի։ Նիկոմիդիայէ մինչեւ Ատաբազար շինուած գիծն եւս 40 քիլոմեթր երկայնութիւն ունէր, որով Նիկոմիդիա-Էսկիւրի գծին, որուն երկայնութիւնը 486 քիլոմեթր պիտի ըլլայ, 103 քիլոմեթրը շինուած է։

Ատաբազարի ու Լէֆքէի միջեւ շինուած գիծը Սաքարեայի հովիտէն կ'անցնի։ Սաքարիա գետին վրայ չորս տեղ կամուրջներ շինուած են։ Պալապանի ու Կէյվէի մեծ կամուրջներէն և ուրիշ փոքր կամուրջներէ զատ, ժայռերու մէջ փորուած փոքր փապուղի մը ևս շինուած է։ Լէֆքէէն անդին մինչեւ Պիլէճիք երկարելի գծին շինութիւնք ևս կը շարունակուին և ներկայ տարւոյն մէջ երկու ճիւղեր ևս պիտի բացուին մին Լէֆքէէն ի Պիլէճիկ՝ 36 քիլոմեթր և միւսն՝ Պիլէճիկէն Էսկիշէհր՝ 84 քիլոմեթր։ Նիկոմիդիա-Էսկիւրիի գծին ամենէն կարեւոր մասը Նիկոմիդիայէն մինչեւ Էսկիշէհր է եւ անկից անդին դաշտ ըլլալով, պէտք չպիտի տեսնուի արուեստական միջոցներու դիմելու, որով կը յուսացուի թէ 1892ին աւարտի։ Այդ գծին վերայ երթեւեկող կառախումբք պիտի կրնան մէկ ժամու մէջ 60 քիլոմեթր տեղ երթալ։

ՃԵՂՔՆԹԱՑ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

Արեւելեան երկաթուղեայ ընկերութիւն հետեւեալ զեկոյցը կը հաղորդէ մեզ այս առաւօտ։

Հաղորդակցութեան չղթայի մը խզման պատճառաւ, որ պատահած է ի Հունգարիա, Արեւելեան ճեղքնթաց կառախումբը Պելլովայէն անցած է չորս ժամու յապաղմամբ և հետեւաբար այս իրիկուն եւր. ժամ 7էն առաջ չ'պիտի կրնայ հասնիլ ի Կ. Պոլիս։

ՍԴՐՈՒՄԼԻՃԱՅԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ

Սդրումլիճայէն կը հեռագրեն առ Մէնիւէօ, թէ Քալինիկոս մետրապոլիտը թոյլատրեր է պուլկար քահանայից՝ պատարագել յունական եկեղեցեաց մէջ։

ԱՆՑԱՔՈՂ ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ

Այս աւուր Սոֆոյի մէջ հետեւեալ դէպքը կը կարդանք.

Ի Ղալաթիա Եիւքսէք Քալտրըմ Իպփտ Օթէլը բնակող Ռուբէն անուն մարդ մը անցեալ երեքշաբթի օր Վոյվոտայի պահականոցին ոստիկաններէն Կիրիտլի Հիւսէյին էֆէնտիի դիմելով կ'ըսէ թէ իւր գտնուած Օթէլին մէջ Ֆրանսական հատատակ թունաւորի մը կայ Աստուծրրահման անուն, որ սենեկին մէջ երեք սնտուկներ ունի, թէ այդ սնտուկներէ միոյն մէջ վեց հազար ոսկի կայ և թէ Թունաւորին հինգշաբթի օրը իւր հայրենիքը պիտի ուղեւորի ռուսական շոգենաւով։ Ռուբէն ի վերջոյ կոռաքարկէ ոստիկանին՝ այդ գումարը մէջերնին բաժնել, որովհետեւ այդ սնտուկը տանող բեռնակրին ճամբան մոլորեցնել տալով, անտուկն ուրիշ տեղ մը պիտի տանէր։ Հիւսէյին էֆէնտի համակերպութիւն կեղծելով, անմիջապէս խնդիրը կը տեղեկագրէ Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյի, որուն կողմէ տրուած հրաման մը վրայ վերոյիշեալ Օթէլն ոստիկանաց հսկողութեան կ'ենթարկուի։

Ռուբէն յետոյ նոյն տեղը բեռնակրութիւն ընող Խաչիկ անուն սեբաստացի բեռնակիր մը գտնելով այդ սնտուկը կը նըկարագրէ և ըսելէ յետոյ թէ մէջը վեց հազար ոսկի կայ, զրոյ պիտի բաժնեն իրենց մէջ, կ'առաջարկէ որ Խաչիկ այդ սնտուկն ինք առնու և ուրիշ տեղ մը փախցընէ։

Հինգշաբթի օրը երբ սնտուկները մաքսատուն կը փոխադրուէին, Ռուբէն ու Խաչիկ, այս վերջինը սնտուկը բեռցած, Մօմխանէի մօտ Աստուծրրահման քովէն կը փախչին և սրճարան մը կը մտնեն։ Աստուծրրահման չուարելով կ'սկսի աղաղակել ու բեռնակիրը փնտռել և նոյն սրճարանը մտած պահուն, ոստիկանք, որք արդէն անոնց կը հետեւէին հեռուէն, երեւան ելնելով այդ երկուքը կը ձերբակալեն եւ սնտուկներն ու տէրն ալ ի միասին Ոստիկանութեան Դուռը կը դրկեն։

Այդ սնտուկներ ու Աստուծրրահման յանձնուած են Ֆրանսական դեսպանատան։ Սնտուկներէ երկուքին մէջ կանացի հագուստներ կը գտնուին եղեր։

ՈՐԴԵՍՊԱՆ ՄԱՑՐ ՄԸ

Սարբեարի մէջ այս գիշեր հետեւեալ ոճիրը գործուեցաւ։

Թուրք կին մը, որ երեք-չորս տարիէ ի վեր իւր ամուսնէն բաժնուած էր, չը. գիտցուիր ինչ պատճառաւ, իւր երկու զաւակներն՝ մին մանչ 6 տարեկան և միւսը աղջիկ 3 տարեկան, խղդելով Յարը Սարբեարի հեղեղատին մէջ կը նետէ ու կը մեկնի։ Բիչ յետոյ ոստիկանք տեսնելով այդ երկու տղաքները ջուրէն կը հանեն։ Աղջիկը մեռած էր, իսկ մանչը տակաւին ողջ ըլլալով, կը հարցաքննուի և կը պատմէ ինչ որ պատահած էր։ Ոստիկանութիւնն անմիջապէս կինը ձերբակալելով ձեռնհաս իշխանութեան կը զրկէ։

Այս ոճրին շարժառիթին համար այլ և այլ զրոյցներ կը շրջին և մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ կինը ուրիշն մը հետ ամուսնանալ ուզեր է, սակայն այն մարդն որ իրեն ամուսին պիտի ըլլար չէ հաճեր, ըսելով որ զաւակներ ունի։

Կայս. հրամանաւ՝ Կրէտական շքադրամ տրուած է Հեռագրական եւ Թղթատարական վարչութեան պաշտօնէից ոմանց։

—Արքունի Ֆէոխանէին համար անգլիացի արհեստագէտ մը բերել տրուած է երեսուն ոսկի ամսաթոշակով։

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ Ինֆլուէնձան երևան ելած է և բաւական մարդիկ կը տառապին։

—Քաղաքապետութիւնն կանոնագիր մը պատրաստած է, որուն համաձայն, մեծ փողոցներու մէջ գտնուած տուներու բարձրութիւնն ու ճակատը միաձեւ պիտի ըլլան։ Պետական Խորհուրդը այժմ կը քննէ այդ կանոնագիր։

—Աղքատաց ածուխ և այլն բաշխելու համար կազմեալ յանձնաժողովն սկսած է բաշխման գործին։ Երէկ եւս Պէշիքթաշի մէջ ածուխ և այլն բաշխուեցաւ, որ տեւեց մինչեւ իրիկուան ուշ ժամանակ։

—Սուրիական Տրիպոլսոյ և Լաթաքիոյ միջեւ դրուած առողջապահական շրջային հարկ տեսնուած չըլլալով, վերցուած է, իսկ Լիբանանու կողմը դրուած շղթան աւելի խիստ հսկողութեան ենթարկուած է։

—Ադրիանուպոլսոյ մէջ եղած Ռիֆիի ծխախոտի գործարանն, որ չենուած էր, վերահաստատուելով նոր տարիէն սկսեալ բանել սկսած է։

—Ադրիանուպոլսոյ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Իսլիմիա և Ֆոթի Պոզազի միջեւ եղած լեռներուն մէջ ածուխի ընդարձակ հանքեր գտնուած են։

Հրատարակուեցաւ Հարոյ և Պ. Ջիւրջոյի Մանրավեպի Դրդ տետրն, հետեւեալ բովանդակութեամբ։— Մեղայ (շար. եւ վերջ)։ Պարապ առնել, լեցուն գտնել։ Դեղագործ մը։ Բարեպաշտ խաթուն մը։ Ճշմարտասէր։ Մանր մունր։ Դին 30 փ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Այս գիշեր
ՖԱՈՒՍԴ (FAUST)
կունոյի հռչակաւոր օպերան։
Վաղը ցերէկ՝
ԹՐԱՎԻԱԹԱ (TRAVIATA)

ԱՅՐԻ Տ. ԿՈՆՈ ՊԻՌՕ (Mme Ve BIRAULT)

Նոթերն պաշտօնեայ Նոտարատան

որ կը բնակի ի Բարիզ, Պէրթօլէ փողոց, թիւ 16, պատրաստ է իւր ընտանեաց մէջ ընդունելու դեռահաս օտարականներ որք չեն կրնար առանց առաջնորդի և առանց մասնաւոր հոգածութեան ապրիլ ֆրանսական ոստանին մէջ։

Տիկին Պիռօ սենեկարար և առատ կերակուր պիտի տայ զանոնք, և եթէ ծնողք փափաքին՝ յանձն կ'առնու անոնց լուացքն ու ճերմակեղինաց պատրաստութիւնը կատարել տալ, ինչպէս նաեւ ընտանձել դասախօսութեանց ու դասագրոց, վառելափայտի և ճրագի ծախքերուն։

226 1—3

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՕՊԵՐԱՆ

Պ. ՊԱԼՍՈՆ ԳՈՐԾԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐԻՆԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 1 յունուար 1891.—Ամանորի առթիւ, կայսրն ընդունեց դեսպանական մարմնոյն խնդակցութիւնները, զորս ներկայեց իտալեան դեսպան կոմս Լօնէ։ Կայսեր պատասխանը բնաւ վերաբերութիւն չունէր քաղաքականութեան։

ՓԱՐԻԶ 1.—Էլիզէի նախագահական պալատն մէջ Ամանորի առթիւ ընդունելութիւնն յոյժ փայլուն եղաւ։ Իրդիմաց դեսպանական մարմնոյն, պապական նունցիրակը բարեմաղթութիւններ ըրաւ նախագահին անձնական երջանկութեան և Ֆրանսական ազգին բարօրութեան համար։ Պ. Քասնօ բարեմաղթութիւններ ըրաւ այն երկրաց համար զորս արժանապէս կը ներկայացնեն դեսպանք ի Փարիզ, և խորին գոհունակութեամբ ընդունեց անոնց համակրութեան արտայայտութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ, 2.— Թայմ կ'իմանայ Միացեալ Նահանգաց մեծագոյն վաճառականներէն մին, Զիքակոյի Մարշալ և Ֆիլտտունը, դատապարտած է, Մաք Քինլիի մաքսային օրէնքն հակառակմանդրական հրաչակել տալու համար ամերիկեան բարձրագոյն դատարաններուն։

ՊԵՐԼԻՆ, 2.—Թիյմոնցոյէնը կը ծանուցանէ պաշտօնապէս թէ գերմանական դրօշն երկկ պարզուեցաւ Արեւելեան Աֆրիկէի գերմանական եզերաց վրայ։

ԱԹԵՆՔ, 2.—Երեսփ. Ժողովոյն մէջ Պ. Ռալլի խստիւ հարուածեց կառավարական քաղաքականութիւնը Պ. Տէլեանի պատասխանեց։ Վիճաբանութիւնն յոյժ յուզեալ էր։ Որոշում չարուեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ, 2.— Գործաւորաց պակսութեամբ, Բրուսիոյ արեւմտեան գաւառաց կառավարիչք որոշեցան ընդունիլ Ռուսիացի և Կալիշիայի գործաւորներ։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 2.—Թէեւ կ'ըսուի թէ Միլան թագաւորի մօտոյ Պելկրատ պիտի վերադառնայ, և այս պատճառաւ սերպ նախարարութիւնը պիտի հրաժարի, բայց այս զրոյցք պաշտօնական ակմբոց մէջ կը հերքուին։

ԴՐԱՄԱՊԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՒՐՍԱ

Ղալաթիա 22 դեկտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐԻՆ

3 ամիս. Լոնդրայի վրայ	10[illegible] [illegible]/2
3 » Բարիզի »	22 92 1/2
Օսմանեան Գանձարան	
[illegible]	20 21 1/2
[illegible]	20 20 1/2
[illegible]	20 20
Թահվիլաթը Օսմանիէ երեկ երեկոյ	79 7
» » ժամ 5ին	— —
ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՐԺԵՔԸ	
Փոխառութիւն A. Սերի	— —
» B. »	— —
» C. »	20 20 1/2
ԹԱՇԽԵՆԹՈՒԹԻՒՆ	
[illegible] Ամբ. Լ.	5
[illegible] »	9 20
[illegible] »	6 26
[illegible] »	4 30
[illegible] »	520
[illegible] Ֆր.	78 1/4
Բաճենթուղի Լայթհօմի Գ. Ռ.	152
ՀԱՅԱԳԻՐ ԴՐԱՄՈՎ	
Օսմանեան ազգ. [illegible]	100
20 ֆրանքոց »	87 20
Ազգային ազգ. »	110 20
Մաքք (գերմանական ազգ.) »	107 30
[illegible] »	20 20
[illegible] »	51 12
[illegible] »	7 78
[illegible] »	108 17
[illegible] »	102 20
Հինգոց »	102 10
Մոթաֆիք »	93 20
Թանզիմ »	13 20
[illegible] Ղալաթիոյ Սակարանի »	8—9

ՍԻՐԻԱԿԱՆԻ ՊՈՒՐՍԱ

Սարիպ. 2 Յունուար, ժամ 3 վայր. 10 երեկոյ

[illegible]	95 05
[illegible]	104 32 1/2
Օսմանեան [illegible]	18 82 1/2
[illegible]	78 50
[illegible]	333 25
Գանք Օթոման	616 25
[illegible]	620
[illegible] 5 %	91 30
[illegible]	472
[illegible] (1890)	406 25
[illegible]	482 50
[illegible]	857 50
[illegible]	466 25
[illegible]	— —
[illegible]	— —
[illegible]	580
[illegible]	683 75
[illegible]	25 17 1/2
Լոնտոն 2 Յունվ. ժամ 4 վայր. 55 երեկոյ	
[illegible]	95 7/8
[illegible]	18 11/16
[illegible]	43
[illegible]	23 5/8
[illegible]	18 11/16
[illegible] 1877	101 3/4
Գանք Օթոման	14 9/16
[illegible]	26 1/8
[illegible] (1890)	92 1/8
Ռիօ Թինթօ	23 1/16
[illegible]	101
[illegible]	90 1/2
[illegible] 5 %	72 3/4
[illegible] 1889	96
[illegible]	25 17 1/2
Վիեննա, 2 Յունվ. ժամ — վայր.	—
Օսմանեան [illegible]	36 75
» [illegible]	146 25
[illegible]	113 85
» Փարիզի »	44 94
Գերլին, 2 Յունվ. ժամ — վայր.	—
[illegible]	20 35
» Փարիզի »	80 30
[illegible]	237 50
[illegible]	79 70
Օսմանեան [illegible] Գ.	18 70

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 23 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

[illegible] 3 %	95 40[*]
Օսմանեան [illegible] Գ.	18 80
Գանք Օթոման	617 50
Ռիօ Թինթօ	581 25

Այս գիներ միայն նշանակալի են այսօր։

ՀԱՅԱԿԸՆԻՒՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԿՈՒՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱՍԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ ա ր ա ն ա ֆ ի լ ի ն

Թիւ 61 Հանրապետութեան Փողոց ի Իզմիր (Գաղղիա)

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ սոյն ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալութիւնը Մեծ. Բարսեղ էֆէնտի Թէլլեանի յանձնուած է և թէ գանձման դրոշմաթղթոց ձեւը փոխուած է։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Սուլթան Պ. յաքիտ Մալիէի գէմ թիւ 62 յիշեալ Թէլլեանի էֆէնտիի գրասենեակը։

206 7—7

Տ. ՍԱՖՐԷՑ

ԵՐԿՈՐ ԱՊՐԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Սկզբունք Առողջաբանութեան

Թարգմանեց

ԱՂԱՍԱՓԻՐԻ ԹԱԴԷՈՍ ԿԻԶԻՐԵԱՆ

Սոյն գործ՝ որ ընտիր և պարզասօս աշխարհաբար թարգմանուած, բառարարի մը յաջողութեամբ, առաջարկեալ սկզբանց համաձայն, և ընտանեկան խօսակցութեան պարզ ոճով մը կենցաղ բնութիւնը կը սահմանէ, նորա երկրաղնտոյս վրայ ծագումը ու յառաջդիմութիւնը կը մեկնէ, նորա անվնաս պահպանման և երկարա

ԳՐՉԻ ԶԲՕՍԱՆՔ

ՉԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆ

Այժմ որ կը փրչեն հողմունք ձիւնաբեր
Զորս և այս տարի դեկտեմբեր երեր,
Եթէ ինձ երբէք հարցուցնել գայ մին
Թէ ի՞նչ պէտք ունին սաստկաշունչ քամին,
Եւ կամ ի՞նչ օգուտ ունին բուռն հովեր
Որք բնութիւնն ողջոյն կ'ընեն վայր ու վեր,
Այս տխմար հարցումն ինձ ընող մարդուն
Կ'ըսեմ—«Դուրս ելի՛ր, բարեկա՛մ արթուն,
—Եթէ չես տեսներ՝ աչերս փոխ տալ գամ—
Ելի՛ր և չորս կողմդ հայէ՝ մանգամ.
Ոգեւորուած են շուկայ ու փողոց,
Թափառուն խումբեր աղքատիկ տըղոց՝
Անձրեւին ներքեւ որ հոսէ սաստիկ՝
Վազեն ու խանին ծովեզեր մօտիկ,
Ուր սատանդ ձրգած հատ երկար պարան,
Անոր տակով նոր կեանք ու կերպարան,
Հաղարաւոր նաւք կը պարպեն, ի՞նչ գանձ,
Անհամար մի թիւ արծաթեայ ձրկանց։
Տե՛ս, ծովուն վրայ, ուր ալեստան
Բիւրաւոր նաւեր, մակոյկներ վխտան,
Զկնորսք ի՞նչ խանդով կը քաշեն ուռկան,
Ցուրտին և հովին դէմ ի՞նչպէս տոկան,
Կամ ի՞նչպէս անդուլ, անխոնջ ու զբաղթ
Նետեն ու քաշեն բազմասեղ մի կարթ...
Տե՛ս, ո՞չ յագնութիւն կզգան, ո՞չ անձուկ,
Քանզի ձո՛ւկ կ'ելլէ, առա՛տ կրսան ձուկ։
—Ո՛ւր կուգես գընա՝, քալէ՝ կամ կանկ ա՛ռ,
Եւ տե՛ս, ամէն կողմ, սակառ թէ տակառ,
Կապոց ու կողով, պարկ ու պայուսակ,
Լի՛ են ձուկերով, մի՛չտ նոյն, մէ՛կ տեսակ։
Փողոց, հրապարակ, սրճարան, շուկայ,
Ուր անվերջ չարժում իրարանցում կայ,
Թնդան—չը՞ լըսեր ականջըդ փափուկ...—
Շառաչուն սըրինգն ու խռպոտ թմբուկ.
Օրն յաջողութեան օ՛ր է վաղանցուկ,
Աղքատք ուրախ են քանզի կ'ելլէ ձուկ.
Զի՝ Սամաթիայէն ի վերին Վոստոր՝
Աղքատք՝ որ ունին մի լայնափոս փոր
Ուր տիրէ յաճախ անօթութիւն, սո՛վ,
Կ'ապրին...օր մը ձուկ որսալու յուսով,
Կ'երազեն անով օր մ'ըլլալ հարուստ,
Ունենալ տուն տեղ և հանգիստ ապրուստ...
—Արդ, խելո՛ք Դաւիթ, երբ փշչէ հիւսիս,
Մինչ դու կըրակին դէմ նստած մրսիս,
Զուրերն յուզող ցուրտ հողմանց պատճառաւ
Մսկոտ ձկունք ալ գաղթեն ի հարաւ,
Բեզ անպէտ թըսող քամին տըճաւեր
Զո՛ւկ կը բերէ մեզ։—Կը լեցուին նաւեր
Զկնորսք երկարեն կարթ, լարեն ուռկան,
Եւ քաղեն՝ ալեաց մէջէն մոլեկան՝
Ձուկն այն թանկագին, համեղ, որով այն
Կշտանայ հիգին անկուշտ որովայն,
Ձուկն՝ ում էմինեան, Նոյայր ու Նուպար
Նոյն «թիւնիկ» անուն տան հաւաքաբար,
Ձուկն՝ որ կեցութեան մէջ ոչինչ կայ վատ
Այլ զոր Գաղղացիք կ'անուանեն... կաւա՛ռ։
—Հապիքցա՞ր հիմայ, խելացի՛ Դաւիթ...
Լուսաւորուեցա՞ւ մըտացըդ գաւիթ...

—Բայց քանի որ այժմ, ապուշ կամ ռակայ
Այս հարցումն ընող Դաւիթ մը չըկայ,
Կ'ուզեմ ձկնարոյր քերթուածս՝ անվրէպ՝
Փակել՝ պատմելով իրական մի վէպ։

* *

Հիսարի բարձունքն, օր մ', անցեալ չաթթու,
Քամին կը փչէր կրծու և թրթու,
Մերթ կը մըրընչէր և մերթ կը հեւա՛ր...
Անձրեւն յորդ տեղար ամպերէն ի վար,
Մինչ՝ մի տընակի մէջ ցած ու խոնարհ՝
Կռուոյ պէս բան մը տեղի կ'ունենար...
Ցիսուսն անցուցած թըխադէմ ու չոր
Մարդու մ'երեսին պտռալով։ «Խա՛չ որ,
Կ'ըսէր կին մ' «էջէր քեզի պէս էրկան
Գէշ կընիկ մ'ի՛նար—ի՞նչ կընիկներ կան—
Որ պէ-ռիւն տարին տասներկու ամիս
Զեփէր ու չուտէր հարսոր գէրեմ միս,
Օրն ի բուն, չա՛ն պէս, բանէր ու դատէր,
Առնէ զարնելով ծակծրկէր մատեր,
Ու Զատիկ Զատիկ ելլառ՝ մէկ ֆէրման
Զը չենէ՞ր...—հալը եման էր աս տան...»
—«Կընի՛կ, կ'ըսէր մարդն, իրա՛ւ, հոխ ունիս
Գիտեմ, աղքատ ենք, գէշ է հալերնիս.
Ցոխուն ի՞նչ ընեմ. չըկայ գործ, վաստակ,
Առնա՞ն կը ճարեմ չոր հացի մ'ըստակ.
Օր կայ ոչ չեպար թիւթիւնիս փարան...
Մուրամ, հէ՞, որի՞ ես ծրեմ բերան...»
—«Ի՞նչ պիտի մուրաս, ը՞սէր ծախէ, բեռ տա՛ր,
Բա՛ն մ'ըրէ, գըտի՛ր հալերնուս դեռաբ,
Զոր հաց ուտելով՝ պոռոցը չորցաս,
Ուէ օր է ունիմ գլխու, կուչտի ցաւ,
Նա՛, աբեռնա ըսեմ, մա՛րդ, հո՞գդ է քուկին,
Ահը կը քաշեմ ուսկուտրի ձուկին...»
—«Ուսկուտրի՛... կընի՛կ, ա՛դ ազէկ ըսիր,
Ծովը՝ խաչեէն՝ գարձեր է ելեէր,
Ծո՛վով լեցեր էն ալէ ու քարոբ...
Է՛ն քիչ բռնողն է՝ հինգ տասը հազար...
Երթամ ալ քաշող մարդոց եարէբէ.
Ի՞նչ կ'ընեմ՝ կ'ընեմ, մի՛ տրընար, մի՛,
Ա՛լ աս իրիկուն, մէկ երկու ոչէ,
Կընի՛կ, ուսկուտրի կը բերեմ քեզի։
—Կինն հանդարտեցաւ և, դէմքով զըլարթ,
«Աբդ՝ կուգայ կոր, չէլլա՞ս թրջիս, մա՛րդ,
«Սա չեշնէրդ ա՛ռ» ըսաւ, եւ անոր
Տըլաւ հովանոց մ'որ սակայն չէր նոր,
Խեղճին փեսութեան քաղցր օրէն ի վեր
Իր գլխուն պաշտպան գործիք անձնըւէր,
Թուլցած, խարխըլած, թելերն ի տատան,
Ունէր քըսան հատ ծակ ու կարկատան...։
—Մարդն առաւ, խոթեց գրլուխն անոր տակ
Եւ սկսաւ լեռնէն վար իջնել չիտակ։

* *

Հիսար, ծովեզերքն, իրարացում կար.
Կարճուկ մակոյկներ, նաւակներ երկար
Ստոր անդ երթային գային անդադար։
Զայն ու կոչերով օգը կը թնդար։
Զի գինն հաստատ էր ձրկանց պէրոյէն,
Եւ բոլոր ձկնորք չա՞տ ձուկ կ'որսային...
Բայց ուռկան քաշող ու մաքրող մեծ նաւ
Մեր մարդուկն այն տեղ չէր գտաւ բընաւ,
Ուստի եւ առանց կասելու երբէք
Որոշեց երթալ մինչեւ ի Պկսէք.
Հա՛ն, ծովախորշին մէջ՝ ապահով կը՝
Փնտռած գործն անշուշտ պիտի գտնըէր։
—Կոխոտելով ցեխն իւղոտ գերդ կարագ
Ճամբուն կէսն առաւ քայլերով արագ։
Ո՛չ թմբուկ զարնող կար ո՛չ ալ սըրինգ,
Այլն երեւցան նոճեպատ լերինք
Ոյց բարձանց վերայ՝ կանգուն իրրև բերդ
Կը հսկէր գոլէֆն անուանեալ Ռապէրթ.
Զախէն՝ ծըփային՝ հովուն խաղալիք
Ցարաշարժ ծովուն թուխ կանաչ ալիք,
Ոյց վերայ անթիւ թռչունք ծովային
Սո՛ւր սուր ճիչերով անդուլ ճըւսային....
...Քիչ մ'առաջ գընաց։ Աչքը՝ դիպուածով
Երբ կրկին անգամ դարձուց դէպ ի ծով,
Տեսաւ խորշ մ'ուր տեղ ջուրն եռար, եփէ՞ր.
Բիւրաւոր ձըկանց հոծ ու խիտ խումբեր
Որք ձեղքի մը մէջ մըղուած հոսանքէն՝
Զիրար ճմլելով ջուրէն դո՞ւրս ցատքեն...
—Ցնցումմ'զգաց հէգն, հոգեսաստ խորի՞ն,
—Ահա՛ իր կնկանն ուզած սանդրկի՞ն...—
Վայրն էր ամայի, եղերքն՝ անբընակ,
Այս բաղդին առձեւ ինքն էր մի՛ս մինակ,
Ի՞նքն. երկու հատ ալ պոչ շարժող չուներ.—
Բայց ձուկ ժողվելու գործիք մը չունէ՞ր...
Զունէր մի ման, դոյլ, պարկ կամ ուռկան
Ուր ձուկ լեցուէր, տանէր իր կնկան....
Ցուզուած, չըւարած ու խելամոլոր,
Սարսուռ մը պատեց իր անձը բոլոր...
Ի՞նչպէս գանել ճար, օգնութիւն, նեցուկ,
Զոր ագել էն քիչն հինգ տասը հատ ձուկ...
—Ցանկալ՝ միտքն ինկաւ, չունի մ'առաւ
երկար...

Իր ձեռքը բռնած հովանո՞ցը կար...
...Բացաւ գայն, ջուրը խոթեց կամացուկ...
Իսկոյն մէջ ինկան տասներկու հատ ձուկ...
«Տասներկո՞ւ, չո՛գտեր, ըսաւ, մեր կնկան,
«Ահա, քըսան մ'ըլլա՞ր...»Ուէ հատ ևս ինկան...

«Քըսա՛նն ալ քիչ է» ըսաւ ինքնիրեն.
Տասի չափ ձուկեր ալ ինկան նորէն...
Խորհեցաւ. «Հոգո՞ւ ըլլար ոե՛, պրէ,
Մէկ ֆէյէ մ'աղել տայինք աս տարի...»
—Հին գայրկեան յետոյ՝ կէս մեռած, կէս ողջ...
Զկամբք լեցուած էր շեմէյեն ամբո՞ղջ...
—Բուռն ցնցմամբ քաշեց, հանեց ջուրէն վեր...
Խեղճ գործիքն՝ արդէն խարխուլ կիսաւեր,
Անձայն հեծեծանք մ' հառաչ մ'ունեցաւ...
Իր կազմածքն ըզգաց խուլ ու սո՛ւր մի ցաւ
Տարտղնեցան իր թելերն ու դերձան...
Զկունք, ձկնամա՝ ի ծո՛վ թափեցան...։

Մարդն «Ահ» մ'արձակեց վշտի, պատրանաց...
—Հովանոցին կո՞թն իր ձեռքը մընաց...։

* *

Ընթերցո՛ղ, եթէ մտքով անարատ
Գիտես թափանցել ինչ որ կը կարդաս,
Կըրնաս այս վէպէս քաղել մի խրատ,
Ուսանիլ կենացդ օգտակար մի դաս։

ԱԼՓԱՍԼԱՆ

ԿՈՒՖԷԻ ԴԱՏԸ

(Շարունակութիւն երկարաբերի առաջ
Բիւրեղ Ե- Ջերջ)

Դ. ՆԻՍՏ

Դ. Նիսոր ամբողջովին զոհուեցաւ Նանսիի և Սալբէթռիէռի դպրոցներուն ներկայացուցչաց մէջեւ եղած գիտական վիճաբանութիւններուն։ Պ. Լիէժուա, որ կը վերաբերի Նանսիի դպրոցին, պաշտպանեց այն գաղափարը թէ Կապռիէլ Պոնբառ Էյրօէն թելադրուելով գործած է այդ ոճիրը։ Պ. Պռուառտել անոր հակառակը պնդեց և աւելի յաջողութիւն գտաւ, երդուեալ դատաւորներն և ընդհանուր դատախազն համոզելով։ Որոշում մը չտրուեցաւ։

* *

Ե. ՆԻՍՏ

Նախագահ Պ. Ռօպէռ խօսք կուտայ ընդհանուր դատախազ Պ. Քընէ տը Պօռբէռի։

Ընդհ. դատախազը.—Բոլոր այս թելադրութեան առասպելներն որոնք ամբոխին հետաքրքրեցին, կը մեկնուին միակ զգացմամբ մը, հրաշալողն սիրովը։

«Հասարակաց կարծիքը տակաւ առ տակաւ գրգռուեցաւ ոճրոյն կազմակերպութենէն, այնչափ ատեն անթափանց մնացող այն գաղտնիքէն, երկու սպանչաց աշխարհի չորս կողմն բրած թափառումներէն։ Բնական ընթացքով մը յառաջ երթալով այս դատին մէջ հոսկ ուրեմն արտաքոյ կարգի բաներ ուզեց տեսնել։

«Խնդիրը 22 տարեկան կնոջ մը վրայ էր, որ, կ'ըսէին, գեղեցիկ, հրապուրիչ և տարօրինակ անձ մըն է։ այս դիւ ցաղնուհւոյն պարագայն ժողովրդեան երեւակայութեամբ կատարեալ արահարութեան պարագայի մը կերպարանափոխուեցաւ։

«Եւ արդարեւ, քննէածութիւնը բընաւ գործ չունի այս դողութեան համար կատարուած սպանութեան դէպքին մէջ։

«Բայց թելադրութեան առաքելներն այս դաւը ձեռք առին և անչափ պնդեցին որ իրենց տեսութիւններն ապագային արդարութեան համար ճշմարիտ սպառնալիք մը կը թողուէին։

«Եթէ ամէն ոճիր ճակատագրականութեամբ մեկնուի, մարդկային ազատութեան հերքումն է այդ, և այլ ուրիշ բան չմնար ընել բայց եթէ դատարանները փակել։

«Համբաւաւոր տէօքթէօռ Շառքոն որ տարակուսելի բառերով ու դէպքերով չգոհանար, վերոյիշեալ երեւոյթն ուսումնասիրած է, ու իրեն՝ այդ մեծանուն և համեստ գեանոյն հեղինակութեան է որ պիտի դիմեմ այսպէս յանդուգն վարկածներ հերքելու համար։

«Թելադրութիւնը, տէօքթէօռ Շառքո պիտանապէս ապացուցած է զայս, սահմաններ ունի որոնցմէ անդին չ'կրնար անցնիլ։ Այդ սահմանէն անդին երեւակայութեան կրկնապատկերնիրը (mirage) միայն կը նշմարուին։

«Տօքթէօռ Շառքո հաստատած է թէ նոյն իսկ քնէածեալի վիճակին մէջ կամքը կը չդիմանայ, բայց չջնջուիր։ Խեղճ մարդոց բոլոր հնարքներէն աւելի հզօր, հոգւոյն խորը միշտ կը խօսի, ստուեւածային ձայնի մը պէս, և եթէ հրամայուած գործողութիւնը թելադրեալ էակին ոգւոյն համաձայն չէ, կը մերժէ հնազանդիլ և փոխանակ զայն կատարելու, ջղային բուռն յուզման մը մէջ կ'ինայ ոդեսպառ։

«Մալբէթռիէռի մէջ տեսնուած են թելադրեալ կիներ որք մերժած են ամթիսածութեան հակառակ եղող գործեր կատարել, պարկեշտ ծնած ենթականեր որք սոսկմամբ ետքաշուած են գողութիւն մը ընելու գաղափարէն։ Այս է գիտութեան վերջին բառը։ Նա կ'ապահովէ զմեզ և կ'ապացուցանէ թէ կարելի չէ քնէածեալը ոճրի մը վրայ նետել ինչպէս չուն մը որսին ետեւէն, և արդէն, ինչպէս տօքթէօռ Պռուառտել ալ ըսաւ, թելադրութեան ազդեցութեան տակ գործուած ոճիր մը երբեք չէ տեսնուած։ Ինչ որ «վաղոռաթուառի ոճիր» կոչած են, կը կայանայ պարզ, անմիջական գործերու մէջ և թելադրողին և թելադրեալին յարաբերութենէն կախեալ է։»

Պ. Քընէ տը Պօռբէռ զօրաւորապէս կ'ապացուցանէ թէ քնէածութիւնը Կապռիէլ Պոնբառի ոճրոյն հետ գործ չունի։ ինքն է որ վարձած է այն սենեակն ուր ոճիրը կատարուած է, ինքն է որ Կուֆէին տուած է աղէտաբեր ժամադրութիւնը։

«Նանսիի դպրոցը չկրնար ինքն իսկ մեկնել թէ ինչպէս այդ կինը ամիս մը իր անձնիշխանութենէն զրկուած ըլլալով հանդերձ՝ այնչափ դէպքերու մէջ և այնքան մարդոց հետ կրցած է գործել։ կամ մանաւանդ պէտք է դառնալ վերստին այն բաղդ նետողներուն որք ահ ու սարսափ ազդած էին մեր մամիկներուն ատենը, եւ հաշկել թէ Էյրօ բաղդ նետող մը եղած է։ այն ատեն ընկերութեան կանոններուն յետոյինը պիտի անհնտանայ անպատիժ մնացած ոճիրներու անիշխանութեան մէջ։

«Ինչ որ յաւիտենապէս ճշմարիտ է 6000 տարիէ ի վեր, սա է որ հզօր կամքի մը կրնայ իշխել տկար կամքի մը վրայ։ ասիկա քնէածութեան պատմութիւնը չէ, աշխարհի պատմութիւն է։ Տօքթէօռ Լիէժուա ինքն իսկ զոհ եղած է երիտասարդ փաստաբանի մը թելադրութեան որ զայն հոս բերած է իր տեսութիւնները պաշտպանելու համար (ծիծաղներ)։

Ընդհանուր դատախազն ամենուհետեւ դատին բուն խնդրոյն մէջ կը մըտնէ։ Կ'ապացուցանէ թէ Կապռիէլ Պոնպառ ապականեալ կին մըն է, բարոյական զգացումէ բոլորովին զուրկ։ Էյրօ եւ Կապռիէլ արդարութեան առջեւ միեւնոյն պատախանատուութիւնն ունին։ Էյրօ ոճիրը գործած է, բայց Կապռիէլ զոհը դուած է։ Կուֆէն որոշելէ առաջ, միտքէն անցուցած է բոլոր այն վաւաշոտ ծերունիները զորս կրնար այդ Թռօնսոն-Տիւբուառէ փողոցին սենեակին մէջ քաշել բերել։

«Իսկ վճիռը, պէտք է համեմատական ըլլայ այս ոճրոյն։

«Բնաւ ներողամտութիւն չկայ Էյրօի համար։ Սպանութեան չարժառիթը գձուռ բան է, դողութիւնն, ոչ թէ աղքատութեան այլ խառնակեցութեան համար եղած դողութիւն։ ըսպանութիւնը Բարիզի մէջեղը գործըուած է հրէշային հնարամտութիւնով։

«Գալով Կապռիէլ Պոնբառին, կը յաւելնէ Պ. Քընէ տը Պօռբէռ, յայտնի յուզում մը ցոյց տալով, ձեր ձեռքը կը ձգեմ զայն։ Քսան երկու տարեկան է։ Անգամ մը, ապաբէջս նոր մտած ատենս էր, քսան եւ մէկ տարեկան աղջկան մը դէմ մահու պատիժ պահանջեցի։ Երդուեալ դատաւորք չհամաձայնեցան ինձ։ և այն երեկոյին, շատ ուրախութիւն զգացի։ (Ցուցում)։

«Ցեսէք Կապռիէլ Պոնբառն, տեսէք ինչպէս խելացի է։ Ինչ ճարտարութեամբ այս կատակերգութիւնը խաղցած է մինչեւ հիմայ այս դատավարութեան մէջ, առանց զղջման բառի մը, որուն միշտ կը սպասէի ես։

«Իմպարտականութեանս հակառակ է իրեն համար մեղմացուցիչ պարագայներ փնտռել։ Չեմ կարող։

«Դուք պիտի խորհիք իր տարիքին իր ստացած դէշ դաստիարակութեան, իր ապրած միջավայրին ազդեցութեան վրայ։ Թերեւս կրնաք իւմէ աւելի առաջ երթալ։ Ձեզ կը յիշեցնեմ միայն թէ երդում ըրած էք առանց տարբերանալու դատել։»

Այս նշանաւոր դատախազութենէն ետքն, որ սակայն կը հրաւիրէր երդուեալ դատաւորները Կապռիէլի կեանքը չնորհելու, դատավարութիւնն ալ եւս կը կորսնցնէր իր շահեկանութիւնն։ Էյրօի ճակատագիրն անդառնալի կերպով վճռուած էր։

Պիտի յիշենք սակայն համառօտիւ երկու ամբաստանելոց փաստաբաններուն խօսքերն։

Պ. Ֆէլիքս Տէքօռի, Էյրօի փաստաբանը, նզովք արձակեց վայրի ամբոխին որ անհատներ կը ոպասէ «ոչթէ արդարութեան, այլ պատուհասի ժամուն։»

Եւ հետեւեալ սիրուն դէպքը պատմեց։ Էյրօ, զոր Պ. Քընէ տը Պօռբէռ դատարկապորտի մը տեղ դրաւ, Ռաժանթիի Հանրապետութեան մէջ կառավարական սեղանատան մը արտօնատէրն եղած եւ Էքուատօռի մէջ գործի համար ճամբորդութիւն մը բրած ատեն այդ հանրապետութեան նախագահն անձամբ ընդունած է զայն պաշտօնական հացկերոյթով, զինուորական երաժշտութեամբ և մասնաւոր շոգեկառքով վերադարձուցած է զայն։

Նոյնպէս կը յիշեցնէ թէ Մէքսիկոյի պատերազմին ատեն, Կուֆէի ըսպանիչը սիրային պատճառով մը դասալիք եղած է, և ուրիշ անծանօթ մանրամասնութիւն մըն ալ մէջ կը բերէ, այն է թէ Էյրօ ազդային պահակներու դնդապետ եղած է Բարիզի պաշարման միջոցին։

Պ. Տէքօռի խօսքերը գլխաւորապէս կը կայանան ապացուցանելու մէջ թէ Էյրօ կրքոտ մարդ ըլլալով, քառատուն և հինգ տարեկան հասակին մէջ գերի եղած է քսանամեայ կնոջ մը զոր ոճիր գործելու չափ սիրած է, և որ ստակ ուզած է իրեն հաւատարիմ մնալու համար։

Իրմէ վերջը, Պ. Հանրի Ռօպէռ կապռիէլն Պոնբառը կը պաշտպանէ։ Կ'ըսէ թէ Էյրօ, Էյրօ միայն, ապրուստի միջոց մը չունենալով և ամէն կողմէ պաշարուած ըլլալով, կրնար շահ ունենալ այդ մարդն ապանելու ստակ ձեռք ձգելու համար, մինչդեռ Կապռիէլ, հրապուրիչ և գիւրաբաւ անձնատուր եղող ըլլալով, կրնար ուրիշ միջոցներով դրամ վաստկիլ։

«Արդարութիւնը պէտք չէ նաև մոռնայ թէ նա ազատօրէն եկած բանտ մտած է, թէ իր հայրը, դատարակուսելոյ մը ազդեցութեամբ, բարոյական կեանքը մերժած է տալ անոր ֆիզիքական կեանքը տալէ ետքը։ Այդ հայրը զոր պիտի դատապարտեն բոլոր պարկեշտ մարդիկն, որ իր գուռը գոցեց անոր և զայն հոս անպաշտպան թողուց, նա է իր հոգւոյն ճշմարիտ սպանիչը (բուռաս յուզում)։

Պ. Հանրի Ռօպէռ կը յիշէ նաեւ անցողակի, տօքթէօռ Վուազէնին մէկ փարձը, որ Կապռիէլը քննցուցեր է Ոստիկանատան մէջ եւ քնոյ մէջ անոր վերստին կատարել տուեր է Կուֆէի սպանման տեսարանը։ Նշանաւոր պարանը բարապանին վիզն անցունելու վայրկենին, Կապռիէլ ջղային բուռն հարուած մը կրեց, ինչ որ կը ցուցնէ թէ ոճրոյն առջեւ յիաս ընկերկած է ինք եւ թէ Էյրօ, չկրնալով ազատարար մեքենայն գործածել, իր ձեռքով խղդած է զայն։

Խօսքը վերջացնելով, Պ. Հանրի Ռօպէռ կ'աղաչէ երդուեալ դատաւորաց որ արձակեն Կապռիէլը։ «Հիւանդ մը կը դարմանեն, կը բուժեն։ Թիարան չենք ղրկեր զայն, ոչ ալ գլխատաբեմ։»

Վ Ճ Ի Ռ

Երկու ժամ խորհրդակցութենէ ետքը, երդուեալ դատաւորք կը վերադառնան նոստին սրահը, և իրենց պետը կը կարդայ վճիռը։

«ԼԻՐՕ մահուան դատապարտուած է 5 ի դէմ 7 ձայնով։

«ԿԱՊՌԻԷԼ ՊՕՆՊԱՌ մեղմացուցիչ պարագայից չնորհիւ, դատապարտուած է քսան տարուան շղթայակապ աշխատութեան։»

Նիսոր կը վերջանայ ժամը ինը քառորդ անցած։

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենուն դիւրաւարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանդիպանիք ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարեաց յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օգը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար։ գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՏՈՒՆ
ՆԻԿՈՂԱՈՍԻ ԱՆՏՐԻՕՄԵՆՕ

99, Սուլթան Պայազիտ Բէյազիտ-էր Պուլ, 99
195 կ. Պոլիս 71—90

ՏՕՔԹ. ՆԷՄԼԷԹ, մասնագէտ կոկորդի, խռչաւորզի, ականջի և քթի հիւանդութեանց։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամեն օր երեկոյեան 1 ի Բերա, Կլավանի փողոց, թիւ 7։ 220

ԹՈՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Օրացոյց. — Օսմանեան Կայսրութիւն.—Ազգային Կայսերական Պալատան. — Նախարարք. — Պաշտօնատարք մայրաքաղաքին. — Հրամանատարք. — Կուսակալք. — Օսմ. Դեսպանք. — Դեսպանք եւ հիւպատոսք օտար տէրութեանց. — Հայազգի ատիճանաւորք.— Հայրապետութիւնն Հայոց.—Առաջնորդութիւնք եւ Վանքեր Էջ.—Ազգ. կեդրոնական վարչութիւն եւայլն. — Պատրիարքութիւն Երուսաղէմի. — Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ եւ այլն. —Թաղօրայք. —Բարեգործական եւ Կրթական հասատութիւնք. — Հոգեւոր Հայ հասարակութիւն. — Բողոքական Հայ հասարակութիւն. — Բժիշկք. — Փաստաբանք. — Լրագրք. — Երկաթուղիք. — Հեռագրութիւնք եւ Թղթատարութիւնք միջն Ն եւ այլն. — Դրամ. — Հայազգի ա իմանաւորք Ռուսական տէրութեան. — Նոյն Պարսկական տէրութեան. եւն. եւն. — Ծանուցումք։

ԳԻՆ 3 ՂՐՍ.

ՎԻԹՐՕ—ԿԼԱՍԻԷ

VITRAUX-GLACIERS

ԱՊԱԿԵՆԿԱԲ

Դիւրագիտ! Դիմացկուն!

Բնութեան հիմաքանչ տեսարանաց ծաղանց ու թռչնոց ծովային ու դաշտային, պատմական ու գիտական բերա տեսակ պատկեր եւ նկարներով նուրբ և թափանցիկ նորահնար թերթիներ են ամեն ծաւալով ու գնով։ Այն թերթիներ հիւրասրահներու, դրանց, նրբանցքներու, բաժանմանց և ջերմանոցներու ու բարձրագիր լուսամուտներու ապակիներու վրայ կը փակցուին։ որով ամեն ճաշակի և տեսակ յարմար գեղեցիկ զարդ մը կը կազմուն և միանգամայն տարուն ու տեսակն կ'ընեն գիւրաբեկ ապակին։

Ընդհանուր ներկայացուցիչ ու վաճառական Թուրքիոյ ՋԱՕՆ ՍԻՐՈՊԷ՝ Ն

209 Կ. Պոլիս Ճեր-Պէյ խան թիւ 14 16

Վաճառատեղիք — Կ. Պոլիս. Պահճէ-Գարու մեծ մաքար դէմ Պէր Զէլիա — Զմիրնիա Մաշտոցի փողոց թիւ 15, թղթավաճառատուն Ա. և Օ. Փանոսեան. — Բերա, Մեծ Փողոց թիւ 371 Նադեան եղբարք. — Բերա, Մեծ-Փողոց Լիւքսմ պուրկի մօտ թիւ 120 ժ. Լրտիք. — Բերա Մեծ Փողոց թիւ 136, Քոզմա Վուշնեն

ՋՐԱԲՈՒԺԱՍԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍԱՏԱՏԻԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ

Բերա, Սաքըզ աղաճ, թիւ 15, 17, 19 [Ազա Ճամի

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս

Ամէնէն գօրաւոր և կատարելագործեալ գործիքներով օժտուած

Գերճանք, հանգստութիւն և ժամանութիւն ի միասին

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՈՔԹՈՐ ՍԻՈՊԻՍ

Նախկին արտօնեալ բժշկի Բարձր հիւանդանոցաց

ԼՈԳԱՐԱՆ ԵՒ ՏՈՒԵ ԱՄԷՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ—կախուն—Լարամեամարզ
Վարսայարդար—Մասաժ—Լանգարյժ
Ջրնավարժութիւն Լարանց

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆՈՒՒՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒՒՆ

Անարիւնութիւն, խոգեռ, Ջլախտութիւն, Նիւրդոզութիւն, Անդամալուծութիւն, Ստամոքսի հիւանդութիւնք, եւն. եւն.

ՄԷԿ ՓԱՆԻՆ ԳԻՆԵՐ

ԼՈԳԱՐԱՆՔ Բ կարգի 4 զրշ — Ա կարգի 6 զրշ.
ՍԱՐՔ ՏՈՒՇ Բ » 3 » — Ա » 5 »
ՏԱՔ ԶՈՒՇ Բ » 5 » — Ա » 7 »

Դեղարուեստ լոգարանները համար գիները կը զանազանուին դոյն դոյն համեմատ.

Բաժանորդագրութեան համար 10 % զեղչ
Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար
մասնաւոր պայմանք 35

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ի պէտս Ազգ Բարձրագոյն Նախակրթարանաց։

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ

յԱ—ռաջին Խորհրդոյ Ազգ. Վերջ. Լիւսարեան
Աշխատասիրեաց ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
Ուսուցիչ Պատմութեան եւ Աշխարհագրութեան
Տպագրութիւն Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Ազգայն առաջնակարգ մասնագէտներէն՝ Մարգարեան էֆէնտիի աշխատասիրած և 430 երեսէ բաղկացեալ այս նոր դասագիրքն՝ կուգայ մեր դպրոցական պատարագ շաբաթն մէջ կարեւոր գիրք մը գրաւել։

Արդի մանկավարժական մեթոտներու լիովին հաւանայն և մեր կրթական վիճակին գործնական փորձառութեան վրայ հիմնուած այս նոր Աշխարհագրութիւնն, կը պարունակէ երկրիս հինգ մասանց լեռնային, փաղաքական, Ցնտեսական և Ընկերական նկարագիրն գիւրաւայց եղանակաւ, պարզ ոճով և մանաւանդ ճոխացեալ նորանոր ծանօթութիւններով և գործնական հրահանգներով։ Ցնտեսական մասը կը պարունակէ իւրաքանչիւր կարեւոր երկրի ա տածութիւնն ու ներածութիւնը, ելեւմտաբեր, հաղորդակցութեան միջոցները, դրամական, աստատութիւնները, արուեստները, եւն։

Օսմ պետութիւնն աւելի ընդարձակ և մանրամասն կերպիւ նկարագրուած է։ Գին 6 Ղանէկեան։

Կերդուատ՝ ան է Զարգարանն Գալատաւէրի՝ Պոնիա Սուլթան Համամ։ 3/3 8—20

ՏՈՔԹ. ՍԱՒՈՆԹԷ

Վկայեալ Սգրագպարերի համալսարանէն, որ ատաներեք տարի իւր բժշկական արուեստն ի գործ դրած է հիւանդանոցաց մէջ եւ այլ տեղեր, իւր բնակութիւնն հաստատած է ի Գալաթիա, Մեծ Փողոց Մօտայլ, Թ. 47, ուր հիւանդներ կրնան ամեն օր իւր բնակարանն, կամ ժամ 12էն 2։ Երկու շաբթի, չորեքշաբթի և շաբաթի օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները, մեւնոյն ժամերուն։ 208

ԻԼԱՆ

ՇԻՐԲԻԷԹԸ ԱԱՁՐԻՑԻ

Սառ	Տաքէրէ	Վաքթը	Նը.
2	40	1	20
3	5	»	25
4	40	»	17

Իշխու քանունի էվվէլին 24 ինճի բազար իրթէսի կիւնինէն իթիբարէն, ճուտա մէ բազարարան մատա կիւնէրտէ վարագալ իլանկէ խարիճինտէ զուհուրաթ օլարագ պալատէ նումէրօլէրի կէօստէրիլէն վարօրլար, հիսալէրինտէ մուհարրէր հվզաթը մուայնէկէրտէ Օրթաքէօյ իսկէլէրինտէ հարաչէիլէ տօղրուտան տօղրայա Քէլօրրիլէ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

37

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Քասային 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Զաարը իչիւն բամուգ գօլան գըյէի ճէտիտ իքի պին, պէհէր գըյէի ճէտիտի օն տէօրթ զուրուշ։

Մուզիգա էֆբաոը էլպիսէյէրի իչիւն եէրի իմալի իչ երլոզլը վէ այ երլոզլը քէպիր տիյմէ իչ պին պէյազ իչ պին սաբը, պէհէրի եէրմի տէօրթ փարա։

Գալիքօ թրանսօն ճէտիտ օն պին, պէհէր արշընը ճէտիտի պիր զուրուշ եէրմի պէյ փարա։

Եէրի իմալի հատէքեաբի քէօսէյէ գըյէի ճէտիտ իքի պին պէյ եիւզ, պէհէր գըյէի ճէտիտի օն տէօրթ զուրուշ։

Լաբամաք ամէրիգան թօր պին, պէհէր թօրու օթուզ տէօրթ զուրուշ։

Էնէքէ բուլ ատէտ իքի եիւզ պին, պէհէր պին ատէտի օն պիր զուրուշ։

Մատէն թօքա ատէտ օթուզ պին, պէհէրի իքի բարա։

Թաամ թապաղը ատէտ 345, պէհէրի ալթը զուրուշ։

Բիք մատէն գաչըգ ատէտ եիւզ օն պէյ, պէհէրի իչ զուրուշ օն պէյ փարա։

Պէյազ մատէն չաթալ ատէտ եիւզ ն պէյ, պէհէրի իչ զուրուշ օն պէյ փարա։

Պէյազ մատէն քէփէճ ատէտ օթուզ տէօրթ, պէհէր ատէտի օն զուրուշ։

Միւթէնէվի նէվիճատ գուչամ գալայը թօգա ատէտ պիր միլիոն պէյ եիւզ ալթմըշ պէյ պին, ֆիյաթը միւխթէլիֆ։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սէրաճխանէ անպարլարը իչուն մէվզրի միւնագասատա օյան պալատէ մուրագդամ օն իքի գալէմ էչկա ֆիյաթը մուրագամէլերի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի էվվէլին եիրմի իչինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասարը իճրա օլունարագ մէզբիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ եիրմի տէօրտնճի կիւնի եիւզտէ պէյ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 Քեանունի էվվէլ 90 852
Նո. 19 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Իքինճի օրտուի հիւմայեունտա պուլունան հայվանաթը միրիեէ իչուն միւպայեա օլընճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան իքի միլիոն գըյէ արբանը գարարը գաթիրինին իթասը քեանունի էվվէլ բումինին եիրմի տէօրտնճի բաղար իրթէսի կիւնինէ թաալիգ գըլընմաղլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 քեանունի էվվէլ 90 853
Նո. 20 2—2

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻԹԻՒՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ
ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՅԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գառապնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուրը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ Ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 852

ԵԹԷ ԿՐ ՀԱԶԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՅՆ

PASTILLES GÉRAUDEL MARQUE DÉPOSÉE

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ
ՆՈՐՎԻՏԻՆՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԱՅԹՂԱՆՈՒ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱՆ

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը հերգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուսի, Շնչարգելութեան Զայնի կերկեման Խռչակատարի եւ Ամէն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԱՍԹԻՅԼՆԵՐԻ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խայծղանի այլ եւ այլ շաքարահատերէն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ

Խայծղանի շրջարարագրքեր

1· ՄԱՍՍՈՂԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿԱՆ, ուստիկ իշնէն խայծղանի կարգը և սերուծելի զանազան ատ գիներ որք բնէնին մէջ շլուծուելով կ'ենթան ստամոքսը կ'ինան, առանց գոյզն ինչ խայծղան հաղորդելու ընչաքաղաքն խորվածկաց որոց սահմանեալ են։

2· ԽՈՂՈՎԱԿԱՆԻՆ ԽԱՏԷՐԷՆ խայծղանի հատիկները կը մտնեն ստամոքսի մէջ և զայն բեռնաւորելով շաքարով և խեյադիրի նիւթերով, յառաջ կը բերեն ատ մարքի անհանգստութիւններ։

3· ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ մէջ կը շարունակուին այս հատիկներուն պատճառած անհանգստութիւնք և յառաջ կը բերեն հոգեւոր, ալէրք, խիթ, ուլն. որոնց պատուհասած ափիճի, մարքիճի պատճառաւ։

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ անհրաժեշտ են ամէն ուռնոց որք ձայներնին կը յոգնեցնեն, արձակ օդի մէջ կ'ելլատին կամ իրենց պարապմանց պատճառաւ ստիպուած են զրգռիչ գոլորշի եր կամ փոշիներ ծծել, ինչպէս Գործաւորք· Զաղացպանք, Կառավարք, Երգիչք, Դերասանք, Առնեարարք, Քարոզիչք, Փաստաբանք Լուսցիչք, Դասախօսակք, երկաթուղեաց Պատասխանաք եւ ևն։

Տարին 100 000է աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասդիլներով եւ Պ. ԺԷՐՕՏԷԼ 40.000է աւելի շնորհակալեաց նամակ ունի։

ԺԷՐՕՏԷԼԻ Բասդիլներն են խայծղանի մէկ բաղադրիչներն որք վարձատրուած են Տարիսու 1878ի Տիեզերական արուեստահանդէսի մէջ, Նախարարական որոշմամբ և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական խորհրդոյ վարձանաց ենթարկուած են, և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ են կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ։

Իրարանցեալ փոսի կը պարունակէ 72 Բասդիլ, ինչպես և Մանրաբնակի գործածութեան ենթակայ մասին.—Գահանկիլ գործածելի Դեղը

Ա. ԺԷՐ ՏԷԼ, դեղագործ ի Ակն-Մէնհոլ, (Ֆրանսա)

Կ. Պոլիս Ս Պոն Մարտէ.—Ժօզէֆ Գանդուլֆ.—Թրեբոն.—Վէնան Գասապեան.—Տ. Մ. Մեղիքի Ղազարոս Ղազարոսեան։ 832

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Ռէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000 — Տարեկան հասոյթ 1,150,000
Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրամ 3,900,000
Վճարեալ Քասաներն իրք 30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր դներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Դամնտոլի Պանդալին դիմաց։

25 Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՐԱՑՍԻԷԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

DÉPURATIF INCOMPARABLE
Le Grand Régénérateur du Sang

ROB LECHAUX
Sucs végétaux concentrés de
Cresson et de Salsepareille rouge
FORTIFIE, RENOUVELLE LE SANG
Donne la Santé, la Force, la Vie
Médailles d'Or et Diplômes d'Honneur
A TOUTES LES EXPOSITIONS
Demander la Brochure sur la RÉGÉNÉRATION du SANG
Dépôt général: ROBERT LECHAUX, Pharmacien-Chimiste
Rue Sainte-Catherine, 164, BORDEAUX
Détail dans toutes les bonnes Pharmacies

ԿԵՆԱՔ. ԱՃՈՒՐՆ և ԳԵՂ. ՄԱՔԵՐՈՒ։

ՄԷԼՐՈՒԶ

ՄԱՔԵՐՈՒ ՄԻԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈՎԻՒԶ

Իրապէս իրենց տոչն թարմ գոյնին կը դարձուցնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը զարգեցուցնէ անոնց թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացուցնէ թիթեր, ու մազերուն նոր կեանք, ճաճանչ, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։ Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը է ընտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Խարիզ ու Սիտա Եօրք։

Մեծագանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամփոյոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտրրըմ Իտմոն Քարուանայի քով։

Փոքրագանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզմիտոռի անուշահոտութեանց վաճառատունը։

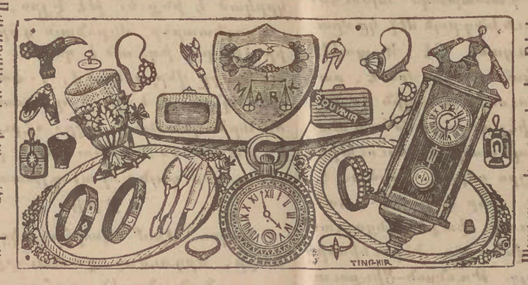

Հրաշալագեղ ՀԱՅԵՐԷՆ Ներմուծուած
Ընդարձակ Վաճառատուն Ոսկեղէնի, Արծաթեղէնի, Ճոխագոյն Վարդագոյն Գեղեցիկ Դարձակաց, Ամենայն Տեսակ Ժամացոյցաց, Ոսկի Գրպանի Ժամացոյցներ, Ոսկի Գրիչներ, Ոսկի Մատանիներ, Ոսկի Գոտիներ, Ոսկի Գրիչներ, Ոսկի Ամանեղէն, Ոսկի Գրիչներ, Ոսկի Գրիչներ, Ոսկի Գրիչներ